

Volivci!

Prvič v zgodovini našega obstoja na

Goriškem smo dosegli preko borbe naših dedov in naših krvavih žrtev v narodno-osvobodilni vojni pravico, soodločati o gospodarskem, socialnem in kulturnem razvoju naše občine. To je ena od naših velikih zmag.

Naj ne bo zato nobenega Slovenca in Slovenke, ki se ne bi udeležil občinskih volitev in pripomogel s svojim glasom za vednim slovenskim kandidatom **Demokratske fronte**, da zastopajo in in ščitijo njegove koristi v občinski upravi.

Od naše strnjivosti in globoke zavesti je odvisen naš bodoči razvoj in položaj.

Glasujmo vsi za listo **Demokratske fronte Slovencev!**

Mednarodne pogodbe in naše gospodarstvo

Gospodski okrog lista «La Voce liberata» so bili zapisali v komentarju h konferenci finančnega direktorja VU dne 25. p. m., da so zastopniki demokratičnega tiska molče pogotilni grenko resnico, ki so jo iznesli na beli dan odgovori gospoda Whiteja na njihova vprašanja. Zapisali so še, da je bila ta resnica zelo dobro znana tržaskemu prebivalstvu.

Spretno režirana komedija, ki se je odigrala na omenjeni konferenci, je v resnici zmešala mnogim Tržancem še tistih nekaj pojmov, ki jih tu in tam ujamemo iz skupokupnih uradnih sporočil. Namen je bil s tem dosežen. «oficielni» tisk se ni več bavil z glavnimi gospodarskimi vprašanji, kavalirji, komendatorji, baroni in gran-ufficiali so se na-

ljenjstkim potrebačinam. Po listu «Giornale di Trieste» je dejal o. White, da je vzrok prilagoditev politiki cen italijanske vlade, po listu «La Voce liberata» pa je opustitev političnih cen zahteva, ki sledi iz plana Marshalla.

Treba je reči, da imata oba lista prav: po čl. 8 septembrskega sporazuma se je VU izrecno oovezala prilagoditi svojo politiko cen omi italijanske vlade. Le-to pa svedeta tudi Marshallovo načrt v smislu pogodbe med ZDA in Italijo. Jasso, da so pogodbeniki gladko pogazili pripombo istega člena «... do one mere, ki jo dopuščajo posebni pogoji Trsta...» in jo izpremenili v okrasni pridevek. Izjavo dalje pravi, da so nove cene napolitične, ker da je «mešana komisija» spre-

smehljali in trčili De Gasperijevim diplomatiki in Marshallovemu generalu. Pitali so, da je jama nemške Trsta potolžena.

Najdejo pa se tudi pri nas ljudje, ki ne gredo na uradne limance in se drugačni, ki ne podcenjujejo pameti svojih bližnjih, ker vedo, da je treba temeljito poučiti občane

za zapletenih finančnih upravljanj, takpo da bodo Tržačani dobobra vedeli za kakovost blaga, ki ga nudijo vneta mestarjstvi ugodnih trgovcev. No, glejte, zdaj pa je bil molk na drugi strani. Ne mestarski gospod-ki, ne trgovski gentlemeni ne ka-žejo volje, da bi ga prekinili.

Pravilno pravi L. B. v »Gospo-darstvu dne 2. t. m., da se Italija z dobavo lir STO-ju reši množic uradništva, ki je brez potrebe na-kopičeno v Trstu in bi moralo od-kladi domov. Tudi dobički iz mnog-ih tržaskih podjetij, ki so sicer last STO-ja, pritekajo v italijansko državno blagajno. Enako od ladij, Marčni sporazumi so dali italijan-ski vladi v roke trgovino STO-ja. Trst je bil kot nevaren tekmeč od-stranjen s pozorišča svetovne trgo-vine. Tržaške devize pobira ital-janska vlada.

Toda, ki bi bilo to, kaj bi bilo, ki

si ih ne nalazi. Dr. Gasperšič vlada, da ublaži pritisk poviranih cen na tržišče prebivalstva. Vasy tako je dejal zastopnik lista «La Voice libera» in g. White mu je pri-
trdil ter dodal, da znesek 1800 mi-
ljonov tih sicer nima posebne po-
pomnosti, poročanju, pa vendar pri-
biteljstva o'poveduje, da je v tisti

prezvela Italija, da krije različno med cenami živilskih potrebščin na nakaznice in onih na prostem trgu. Ta sofizem v resnici pomeni, da proračun tih »žrtv« ne pozna in jih ne more poznati, ker jih nih G. White se namreč zaveda, da je sodeloval pri sklepanju rimskih sporazumov, kjer je rečeno v čl. 2 druge listine, »da bo vprašanje ar

od 16.9.47 do 15.3.1948. Kije pa so ostali april, maj, junij in polovica marca t. l. ? Nezanke, ki so na vodu ročno financirane, pri VU nekam sljubilo naraščajo. V prvenstvu delu sporazuma je rečeno, da bo v 1948. letu, ko bo končano, 200 milijonov t. l. okrog 200 milijonov t. l. prihrankov. Ti da bodo fond za posojila mali in srednji industriji. Toda, reševati bo mogote to, po naših, šele

Kakor za šalo, pa zastopnik VU pobija samega sebe, ko pravi, da se mora Trst — in prilagoditi politiki ob koncu dobe, po 31.12. 1971. In iz kakšnih postavk? To je, kakor vse, po proračun, skromnost, ki jo pozna naša VU in najbrž tudi italijanska masa. Vendar Tassu, od koder verjetno izhaja besedilo, ni všeč, ker se mu zdi, da uporablja krogi okoli »Voces in« »Giornale« za varanje javnosti, ker se vede, da jih je težavno razkriti.

cen, ki je v tejabi na polotočku, ker bi ne bilo pravilno, da bi Rim fizično napadli politično eno državo. (Giornale del Mezzogiorno, 25. pm, 1. julija: «...bodo cene, ki pristijo 1.10 f.l. v peljavu, ostale dokej nižje od onih v italijanski republiki, bodisi po zaslugi podpore, ki jo bo nadalje dajala vlada v Rimu, bodisi ker je obseg ameriških prispevkov... večji za Trst v primeri z deležen, ki od pada na ostali del Italije). Kot krotni beležimo to identitetično izjavo zastopstva v Trstu v brk dejanskega razpisa za narodni in tujci. Beseda o podpori se pravilno, ki je »posojilo«, kar pa tiče ameriških prispevkov, jih ne moremo priznati, dokler jih ne vidimo lepo in točno uvrščene med državne dohodke. Zanimivo je tudi opravičevanje povijanja cen živilom in žu-

kovati.

Trst se lahko ponosa, da ima mnogo nenadomestljivih uradnikov, brezštevilnih javnih uradov, zavodov, uprav, direkcij, odsekov, oddelkov itd. Menda ga prekasa le še dva: Gasparjevica vlada, katere poslanos je 7000 uradnikov ministrstva — kolonije! In kakor so ti uradniki tako silno zaposleni, da se jim plačujejo celo žetelne nadure, tako bo najbrž tudi pri nas v Trstu. Za informacijo iz Rima odgovarja švicarska «Weltwoche». Za stanje v Trstu vemo sami. Razen nas pa še vsi tišči enenadomestljivci, ki so pred nekimi meseci sušljali o pismu, ki ga je pisal General Vojaški upravi v Trstu samo ministrstvu državnega zaklada in Rima.

(Nadaljevanje na 3. strani)

Osvetoivanskih dogodkih „Demokratičen“ napad na slovensko prosvetno društvo

Kot običajno so tudi v ponedeljek okrog pol devetih zvečer prišli odborniki slovenskega prosvetnega društva „Skamperle“ v Ljubljano, da bi se na svojo redno tedensko sejo. Toda glej, v sobi, ki je dolocena za sejo, je že sedelo nekaj žensk in neki Placar. Ta je takoj začel izvajati debatirati o politiki s dolnimi odborniki. Čez nekaj časa je prišel tov. Cok Herman, predsednik prosvetnega društva. Ko je videl ta prizor, je takoj posegel tmes in opozoril ženske in Placarja, da ima odbor sejo in da se o politiki ne govori. Ko je upravljal te ljudi, po kaj so prišli, ker bo sedaj seja, so se nepovabljeni gostje umaknili iz sobe.

Toda glej, prav v tem se je iz pseh sosednih sob prikazalo veliko številu „demokratov“, kakor nazivajo vrste ljudi likvidatorsko glasilo Vidaličevih prepovedi. Vsi ti „demokrati“, med njimi „demokratične žene“, so začele histerično kričati, da so jih vložile se, ker da so imele sejo. Najbolj se je pri tem kričanju odlikovala neka Sanina. Ta si je celo nesramno drgnila trdit, da so si izvolile nov odbor prosvetnega društva in da stari nima več kaj opraviti. Odborniki so upravičeno protestirali, ker vsake je, da ima legalno izvoljen odbor svoje redne tedenske seje ob ponedeljkih večerih. Kričanje in izburjenje histeričnih popadkov, ki so zelo značilni za Vidaličeve podpornike, je doseglo svoj višek. Pri tem je imel precej pomembno vlogo Placar mlajši. Vsi ti namizisti Spletovčananci, ki so jo oni večer primahnili v „Skamperle“ iz Podtornjaja, iz Sv. Alojzija in še z drugih krajev, so začeli kričati in gmerjati odbornike s izrazi, ki jih karadi dostojnosti ne moremo niti omenjati; na vsak način pa jih morja ne slišimo niti po najzvočnejših besedah iz ust najzvočnejših izmečkov človeške družbe. Mimogrede nam omenimo, da se je tako imenovana tov. Hlatica širokoustila, češ da odborniki na svojih sejah govorijo samo slovenski (verjetno ni niti sama vedela, kaj čveka, ker sicer ne bi izgovarjala takih budalosti).

Da bo ropatanje še večje in da bo užgal sovraž, se je prikazal še neki Romeo, ki vodi Vidaličevu frakcijskono partijo. Ta je kot divji začel tolči po mizi in zmerjal odbornike z izdajalci ter naj se poberejo. To je bil sedva znak za „demokratično“ akcijo. Začeli so brčati odbornike in jih tganjati. Ker je bila seja s tem onemogočena, je imel legalni odbor v torek zvečer svojo sejo, na katero je povabil tudi Staneta Bidovca. Njega je odbor postavil za odgovornega za vse inventar, ki je v prostorih Ljudskega doma in ki je last društva „Skamperle“.

Višek nesramnosti je pa to, da si sedaj prav razbijska OF drzne povabiti pevske zbor na spominsko slovesnost, ki bo 31. t. m. In to, čeprav so izgnali iz Ljudskega doma pevovodjo tov. Venturina in v tem prav za prav vse osvetoivanski pevski zbor. Zapravljeno pa naj si ti ljudje, da bo pevske zbor kot vedno tudi letos sodeloval na spominski slovesnosti ob obletnici ruske revolucije le tedaj, kadar ga bo povabila SIAU v imenu Slovencev in demokratičnih Italijanov, nikdar pa, dokler si bo kaj takega upala storiti nekaka OF, ki jo je skuhal pustolovec Vidalič.

V toliko nam služi to kot polajmo tistim, ki se v listu „El Lavavatore“ drznejo potovarjati resnico o osvetoivanskih dogodkih. Kdo je bil napadalec, ve že vsak Svetovčanec, posebno pa je odkar so Slovenci spoznali škodljive akcije Vidaličevega meksikanskega patenta v Skednju.

Konservne tvornice pred združitvijo

Kroži vest, da so tri tržaške tvornice, konzerve, konzervni, Salvadori in ?) v pogajanjih za spojitve ali drugeno obliko sodelovanja. Verjetno bo to v zvezi z kreditom 700 milijonov lir, ki je bil dovoljen za zainteresiranim skupinam v okviru načrta ERP za Trst in naj bi služil zgraditvi moderne tvornice za predelavo rib.

Drugi vesti je krajevni konzorcij za zaščito ribolova predložil VU načrt, po katerem naj bi se zgradilo novo ribiško naselje ob Timavju, prav tam pristanišče za ribiške ladje, hladilnice z zmogljivostjo 60.000 kg rib, poslopje za nabiranje rib, male naprave za popraviljanje ladij, mala tvornica ribiških mrež in naprave za gojenje ostrig. Ceni se, da se bavi z ribolovom 12 ladij na motorju, pa en in 300 manjših na jadral ali vesla, kar daje zaslužek okrog 2000 ribičem, ki so večinoma družinski očetje. V letu 1947 je ta mala „emornarica“ le 36% rib pripeljala na tržiški trgi, večinoma poleti. Pozimi ne nalovijo niti 10% rib v prodaji, ker gre na lov le nekaj 50 ladij skupno. Ob vsitju Timava trenutno se grade ribolovnice za šifile, ki naj bi dajala 50.000 kg ulovljenih rib letno. Dolocen je tudi kredit 360 milijonov lir za gradnjo 12 ladij za lov po srednjem in južnem Jadranu, izven teritorialnih vod. Te naj bi nalovile najmanj 720.000 kg rib letno, zlasti v zimskih mesecih.

Vprašanje je, kako se vsi ti ukrepi izvajajo. Menjajo smo, da je treba pritengeti vrste ribiče pred njihovih združenj in sporazumov z njimi izvrševati delo v skupno korist. Prav tako ni razumljivo, čemu bi se vse naprave gradile ob Timavju, ki je večina ribičev v Barkovljah, Sv. Križu, Sessljanu in v Miljkem zalivu. Treba bo torej poklicati njih zadrage k posvetovanju, da ne bo tudi na tem področju prišlo do tega, da bodo ribiči ribiči le medstni delavci, nepoklicani špekulanti pa ribiški „podjetniki“.

Dve ženski sta bili okradeni Dve okradeni ženski sta se večeraj pokazali na kriminalnem oddelku civilne policije in prijavili, da sta bili okradeni. Prva je bila Masini Francijka iz

TRŽAŠKI DNEVNIK Še o sporu zaradi hiš IACP

Pri upravljanju državnega premoženja Tržaškega ozemlja morajo voditi Vojaško upravo samo koristi širokih množic ljudstva tega teritorija

1. Spor je dospel na vrhuncu. VU britansko-ameriške cone v Trstu je zaključila ta spor z mestno občino tako, da je izročila hiše, ki jih je občina smatrala za svojo last, IACP-u v upravo in last. Prehod lastnine se v notu VU izrecno navaja in utemeljuje. Občina in VU sta iznesli v javnost svoje argumente s pravnega in gospodarskega vidika. Zapažamo, da sekundira občini v tem vprašanju lokalna časopisje. Vsi zadevni članki so očitno pod vplivom vladajočih krogov na občini. Ne dotikajo se jedra vprašanja, interesa in pravice države, ki je najširša predstavnica prebivalstva. V bodočnosti bo pač potrebno v borbi za pravico zatekati se preje k državi kakor k občini, zato presojamo tudi ta spor, ki se tiče življenjske potrebe ogromne števila državljanov — gre za ca 5000 stanovanj — v vidika državnega interesa in brez ozira na ta interes tudi v vidika pravice in pravičnosti.

Voja uprava utemeljuje izročitev hiš, ki jih je zgradila občina, IACP-u s čl. 35 Kr. dekreta z dne 28. aprila 1938 št. 1165, ki dovoljuje izvrševanje uprave občinskih hiš z avtonomnim provincialnim zavod. Ljudski hiš. Isto stališče zavzema D.L.H. C.P.S. z dne 10.4.1947. Voja uprava trdi, da so se sporne hiše zgradile z denarjem, ki ga je ona dala (600 milijonov lir) in se je nakupil del zemljišč za te hiše. Občina priznava, da je denar dala VU in prizna, da je s tem denarjem kupila tudi zemljišča pri Sv. Ivanu (ul. delle Doce). Vse ostalo kar navaja občina v pravnem pogledu je pikolovstvo v zadevi in ni niti pravno mnenje, ki ga je iskala pri ministrih v Rimu bač prepričevala. Kdor priznava zakonske osnove IACP mora priznati tudi kr. dekret v tej stvari iz 1. 1938. Po kreplem glasu ogrožene občine bi človek mislil, da je občina vse te hiše zgradila s svojimi denarjem. Treba priznati, da je VU, torej država, neprimerno več storila za te hiše kakor občina. Po vprašanju pravičnosti bi njen del tehnične potegnil znatno nižje kot del občine. Dokler se ni VU postavila glede IACP-a sploh in glede teh hiš posebej na sedanje stanje, so glasila ljudi, ki vladajo na tržaški občini, zahtevala sploh vse hiše IACP za občino, trdeč da sta IACP in občina eno in isto. Gotovo jih tedaj ni mučilo ne vprašanje pravice ne pravičnosti.

2. Interes ljudstva na STO je, da ostanje tako vse stare hiše IACP-a kakor tudi nove hiše, ki jih je zgradila občina z denarjem države, državna last.

Pri tem pa smo mnenja, da bi bilo pravilno, če bi VU storila to kar velewa mirovna pogodba. Po tej pogodbi je postala zastopnik lastnika vsega premoženja sedanjea IACP-a. Morala bi prevzeti upravo tega premoženja v svoje roke in prekiniti popolnoma z zadevno italijansko zakonodajo, ki je nastala iz posebnih potreb tedanjega režima. Tedanja država je z zakonskimi ukrepi zakrknjala svoje dejanske postopne posege v zasebno in polzasebno lastnino. Mešala je

pojme države, province in občine, da so se ljudje teže spoznali. Toda tedaj so vladali pri vseh teh institucijah isti ljudje, ki jih je nastal v režim. V Trstu n. pr. fašistični federali in od njega postavljeni in iz Rima odobreni funkcionarji. Te idile pa ne bo, ko bo zlo izvel stat. STO-ja. Tu se bo zelo občino, ki pripada državi in kaj občini. Sedanja glasni prestoli in ogroženje baš kažejo obrise bližnje bodočnosti. Gospodje na občini imajo bore malo smisla za kulturne in materialne potrebe našega ljudstva v mestu in zlasti na deželi.

Tu je potrebna popolna jasnost, kaj je državo in kaj je občinsko, če sedaj. Država mora prevzeti na nedvomen način vse kar ji je pripadla mirovna pogodba. To naj začne upravljaljati kakor najbolj odgovarja temu premoženju, kakor je najbolj smotno. Italijanska zakonodaja je zasledovala druge cilje in nikakor ne odgovarja več današnjim potrebom. VU si mora sama pomagati, ne da bi prejudicirala le sklepe bodoče ljudske skupščine. Glavna skrb je ohraniti vse premo.

Izredni občni zbor z namenom razbitja zveze prosvetne stroke

Učitelji in profesorji so na provokacije in laži razbižavev odgovorili z resolucijo, ki obsoja delovanje izvršilnega odbora v zvezi z vprašanjem slovenskih učiteljev

Izvršilni odbor prosvetne stroke ES je sklical večeraj zvečer izredni občni zbor z jasnim namenom, da bi razbil to stroko, kar je najbolj jasno dokazal tudi sam govor Destradja.

Sicer je že kar v začetku pričel nekako pridigo ter je med drugim naglašal, da so člani ES lahko vsi delavci, ne glede na njihovo politično ali nacionalno opredeljenost. Seveda je pri tem pozabil naglasiti, da ne spadajo v ES vsi tisti, ki je kolikolič omenijo samo z besedico Jugoslavijo, čeprav je v samem statutu sindikata jasno zapisano, da je potrebno tesno sodelovanje med delavstvom vsega sveta, torej tudi med jugoslovanskimi delavci. Toda ob koncu govora je jasno pokazal, kaj je prav za prav vodilo izvršilni odbor ES, da je sklical ta izredni občni zbor. Niti natevanje raznih napak in iskanje dejav v jaju ni moglo zakriti onemnega namena tega zborovanja, ki je bilo razbižje prosvetne stroke za vsako ceno.

Toda živahna diskusija, v kateri so navzoči tovaršji jasno pokazali Destradju in njemu podobnim, da jih samo besede ne morejo prepričati, če se potem dejanja z njimi ne strinjajo, je bila dovolj jasen odgovor vsem tistim, ki vnašajo dane pod raznimi izgovori razdor tudi v sindikalno organizacijo.

Najboljši odgovor nam razbižavev sindikalne enotnosti pa je bila prav resolucija, ki so jo izglasovali razen nekaj izjem, vsi navzoči učitelji in profesorji: Profesorji in učitelji, zbrani na izrednem občnem zboru 27. okt. 1948. ugotovljamo, da je izvršilni odbor ES sklical ta izredni občni zbor brez utemeljene potrebe. Očitno je, da hoče vodstvo zanačati razdor tudi v našo stroko.

Ze na zborovanju 2. okt. t. l. je bilo jasno, da se vodstvo ES ne zaveda svoje dolžnosti zaščiti svoje člane, temveč je dopustilo žalitve in napade od strani nekaterih profesorjev na večino slovenskih profesorjev in učiteljev. Posledica tega je bil članek „Stavokazni in izdajalci slovenskega naroda“ na listu „El Lavavatore“ 6. okt. t. l., ki kletu na najbolj ostuden način slovenske prosvetne in politično čast. Obsojamo IO, ker ni storil po obljavi tega članka ničesar v obrambo svojih članov, zato upravičeno smatramo, da se s tem napadom strinjamo. Nadalje obsojamo sporazumarsko in oportunistično linijo današnje vodstva ES, kerje smatra, da je edina naloga sindikatske borbe za zboljšanje ekonomskih pogojev svojega članstva, za kar je pripravljen nuditi vsako koncesijo in spo-

Slabo plačana gostoljubnost

Brezdvomno je urar Rafael Cotroneo izredno doberosejen človek, in prav v tem je njegova Ahilova peta. Gospod Cotroneo ima namreč svojo trgovino v ulici Cavana, ki je vseh štiri in dvajset ur dnevno prav živahna. Ljudje, ki so večeraj popoldnešli po opravkih po tej ulici, so se mu zelo smilili, posebno, ker se je prav tedaj ulila ploha. Zato je urar, moč zlatega srca, odprl vrata svoje trgovine in dovolil kakemu premočenemu srečnejši, da se odpočije v trgovini. Medtem je seveda Cotroneo opravljal svoje posle, ne menec se za svoje trenutne goste, posebno se, ker njegovo zaupanje in poštenje ljudi je bilo brezmejno. Toda glej, prav v tem, ko je on izginil v skladišče za lokalno, je mlad nepridiprav, ki je užival gostoljubje, stegnil roko na predal in v hipu je izginila v njegov žep odlična mizna ura znanke Westminster, ki je vredna svojih 25 tisoč lir. Seveda je fantalin je pri tisti priči posebril ne menec se za dež, ki je bil kot iz akafa. Nesrečni urar, kakerega bo ta dogodek brezdvomno izgnidril, je zadevo sicer takoj javil policiji, ki je z Emergenzo začela loviti mladega teta, toda vsako zasledovanje je bilo zaman,

ženje državi. Tudi IACP naj uredi ta spor, brez ozira na preteklost in italijansko zakonodajo. Vse kar premore IACP na tehničnem in upravnem polju je VU itak na razpolago. Ona naj odloča in ne IACP. Naj upravlja to premoženje kakor predpisuje zakon za državno premoženje. IACP je bil preje in bo zopet slepomiseln in prilika za uhajanje državnega premoženja iz državnih rok v zasebne. Za nove zgradbe naj delajo in žrtvujejo interesi in institucije v prvi vrsti iz lastnih sredstev in bo neizogibno, da država njihovo delo podpre.

3. Po sestavi IACP in izjavi g. Whitea na tiskovni konferenci ne kaže da bi naše podeželje, ki je tudi del te države, kakor koli imelo korist od tega premoženja. Gre tudi za vprašanje kontrole ljudstva nad gospodarstvom s hišami IACP. Skupščina naj bo zato na razpolago. Za te hiše in za vse ostalo premoženje, ki je pripadlo državi po mirovni pogodbi. Mi hočemo, da ima slovensko ljudstvo, kateremu so nasilno

razdeljali toliko kulturnih domov, tudi svoj delež na bivšem premoženju Dopolavora, ki je baš imelo veliko zaslug na zatiranju naše kulture. Nas ne zadovoljuje rešitev z ENAL-om po italijanskem vzorcu. Tam je lahko na mestu, pri nas pa ne. Voja uprava naj začne delo energično na vseh poljih, ki jih nakazuje mirovna pogodba. Naj bo pri tem jasna. Naj jo vodi samo državni interes, ki je zlasti interes vseh širokih množic ljudstva. To bo pravica, pravičnost — in dolžnost.

Potrebno pa je Vojaško upravo opozoriti na to dejstvo, da se to državno premoženje tiče tudi cone, ki jo upravlja Jugoslovanska armada. Vsa ta vprašanja bi se morala reševati v sporazumu z vojno upravo JA. Državno premoženje bi pripadlo tudi državljanom iz jugoslovanske cone. Tu se ne sme niti preudicati v njihovo škodo. Svoje dečanski ukaz o IACP-u pa ni prav nič mislil na to: d-zavljanec, četudi je VUJA ponovno predlagala ustanovitve mešane komisije, ki bi taka vprašanja urejevala.

Tržanska borza

Tržanska borza

1. zlat funt Sterling 9700, papirni šerling 1730, 1 dolar (teleg.) 668, dolar 655, švicarski frank 170, francoski frank 145, avstrijski šiling 19.5.

Tržanska borza

Tržanska borza

Tržanska borza

Tržanska borza

Tržanska borza

Tržanska borza

Tržanska borza

Tržanska borza

Tržanska borza

Tržanska borza

Tržanska borza

Tržanska borza

Tržanska borza

Tržanska borza

Tržanska borza

Kaj je z občinskimi kmetijskim podjetjem?

Vse je kazalo, da se bo sporno vprašanje delavcev, uslužbenih pri občinskem kmetijskem podjetju, kar srečno končalo v korist samih delavcev, ki so vodili že nekaj časa ostro borbo proti odredbi vodstva tega podjetja, katero je hotelo uvesti delovno pogodbo za zidarje delavce pri tem ni upoštevalo, da so bili delavci sprejeti v službo le kot učenci vsem tako dobro znanih tečajev za ponovno strokovno usposobitev.

Ko je odšla v torek delegacija delavcev na urad za delo, da bi končno rešila to vprašanje, je ing. De Petris zagotovil sindikalnim predstavnikom, da bodo storili vse, da bodo zagotovili vsem delavcem izplačevanje dnevnic tudi za tiste dni, ko morajo zaradi slabega vremena prenehati z delom; in sicer bo znašala takšna tedenska plača približno 35-40 delovnih ur.

Toda že večeraj zjutraj je prejel predstavnik Enotnih sindikatov, ki je pravkar hotel obvestiti delavce o poteku pogajanj, poročilo, da je prekinilo to podjetje po nalogo vojaške uprave delo za nedolžne čas. Jasno je, da je ta vest povzročila med delavstvom veliko razburjenje in ogroženje, saj je bilo vendar prepričano, da je vprašanje že ugodno rešeno. Zato seveda ne morejo razumeti, zakaj je vojaška uprava naenkrat izdala ta ukrep, ki bo povzročil, da bodo ostali vsi ti delavci brez dela in zaslužka, posebno ker je med njimi največ družinskih poglavarjev, ki morajo preživljati še svoje družine.

Kot smo izvedeli, so odšli večeraj zjutraj vsi delavci na urad za delo, kjer so zahtevali, da jim podelijo, zakaj je prišlo do tega ukrepa ter da čim prej razložijo to zadevo in zagotovijo vsem uslužbenecem delo in zaslužek.

ACEGAT odbil nove predloge ES

V torek zvečer so predložili predstavniki delavcev nižjih kategorij upravni komisiji ACEGAT-a vse zahteve, ki jih zadnji predlogi vodstva tega podjetja niso mogli ugodno rešiti. Pri pogajanjih so bili navzoči predstavniki Enotnih sindikatov in predstavniki Delavske zbornice, ki so podpisali prejšnje sporazume, kot je bilo to sklenjeno na njihovi skupščini. Kot se čitaletji spominjajo, je Delavska zbornica pred časom izdala uradno poročilo, v katerem je izjavila, da se strinja z uspehi doseženimi pri ACEGAT-u.

Na pogajanjih, ki so se vršila v torek zvečer, so predložili tudi predstavniki Delavske zbornice predlog, ki obravnava vprašanje službenih let uslužbenecv, kar pa je upravska komisija ACEGAT-a brez nadaljnjea g. zavrnila, kot je kmalu nato odšla vse zahteve, ki so jih predložili predstavniki Enotnih sindikatov.

Drugi dan so se člani lahko opočili in si ogledali mesto. Vodstvo pevškega zbora pa je odšlo v prostore glavnega odbora sindikatov, kjer so si predstavniki delav-

Peron je bil natippan z delavstvom in beograjskimi meščani. Kljub temu da so prišli Tržanci s tri-urno zamudo, je bilo navzočih približno 1200 ljudi. Ob 21. uri, ko bi moral priti vlak, je bilo na postaji na 10.000 ljudi. Na velikem trgu pred postajo je ljudstvo čakalo pevec ter pisala srbska kora. Pevec se kar obslusi s celotjem in navdušenjem si hotelo bitti konec. Po kratkih pozdravih je spreved krenil s pevcu na čelu do hotela Balkan, kjer so jim privredili večerjo. Po večerji so pevec odšli v 3 najboljše hotele v „Balkan“, „Moskvo“ in „Majestica“.

Drugi dan so se člani lahko opočili in si ogledali mesto. Vodstvo pevškega zbora pa je odšlo v prostore glavnega odbora sindikatov, kjer so si predstavniki delav-

Drugi dan so se člani lahko opočili in si ogledali mesto. Vodstvo pevškega zbora pa je odšlo v prostore glavnega odbora sindikatov, kjer so si predstavniki delav-

Drugi dan so se člani lahko opočili in si ogledali mesto. Vodstvo pevškega zbora pa je odšlo v prostore glavnega odbora sindikatov, kjer so si predstavniki delav-

Drugi dan so se člani lahko opočili in si ogledali mesto. Vodstvo pevškega zbora pa je odšlo v prostore glavnega odbora sindikatov, kjer so si predstavniki delav-

Drugi dan so se člani lahko opočili in si ogledali mesto. Vodstvo pevškega zbora pa je odšlo v prostore glavnega odbora sindikatov, kjer so si predstavniki delav-

Drugi dan so se člani lahko opočili in si ogledali mesto. Vodstvo pevškega zbora pa je odšlo v prostore glavnega odbora sindikatov, kjer so si predstavniki delav-

Drugi dan so se člani lahko opočili in si ogledali mesto. Vodstvo pevškega zbora pa je odšlo v prostore glavnega odbora sindikatov, kjer so si predstavniki delav-

Ravnatelj tržaške pošte!

Sprejeli smo v objavo sedetec pismo: Uredništvo Primorskega dnevnika Trst

Posiljamo Vam v dokaz poslovanja glavne pošte v Trstu, kjer je bilo odana brzojavka dne 11.X. 1948 glaseča se

«Pridem v Reko — oče a spateca je bila: »Oče obsila in so jo tako sprejeli na Reki. Drugi primer. Dne 23.X.1948 je bila oddana sledeča brzojavka:

«Dne 24 na svidenje v Ljubljani, a spateca je bila, kakor dokazuje priložena brzojavka:

«Dne 24 nasvidenje spilezoni - oče. Pripomba: Posiljatelj brzojavk je Dr. ganc Karel iz Ricmanj, prejemnik Drganec Albert na Reki.

Prosimo napisite komentar k gornjemu! Ricmanje dne 27. oktobra 1948. Op. ur. Zadeva ne potrebujejo nobenega komentarja.

Kaj je z občinskimi kmetijskim podjetjem?

Vse je kazalo, da se bo sporno vprašanje delavcev, uslužbenih pri občinskem kmetijskem podjetju, kar srečno končalo v korist samih delavcev, ki so vodili že nekaj časa ostro borbo proti odredbi vodstva tega podjetja, katero je hotelo uvesti delovno pogodbo za zidarje delavce pri tem ni upoštevalo, da so bili delavci sprejeti v službo le kot učenci vsem tako dobro znanih tečajev za ponovno strokovno usposobitev.

Ko je odšla v torek delegacija delavcev na urad za delo, da bi končno rešila to vprašanje, je ing. De Petris zagotovil sindikalnim predstavnikom, da bodo storili vse, da bodo zagotovili vsem delavcem izplačevanje dnevnic tudi za tiste dni, ko morajo zaradi slabega vremena prenehati z delom; in sicer bo znašala takšna tedenska plača približno 35-40 delovnih ur.

Toda že večeraj zjutraj je prejel predstavnik Enotnih sindikatov, ki je pravkar hotel obvestiti delavce o poteku pogajanj, poročilo, da je prekinilo to podjetje po nalogo vojaške uprave delo za nedolžne čas. Jasno je, da je ta vest povzročila med delavstvom veliko razburjenje in ogroženje, saj je bilo vendar prepričano, da je vprašanje že ugodno rešeno. Zato seveda ne morejo razumeti, zakaj je vojaška uprava naenkrat izdala ta ukrep, ki bo povzročil, da bodo ostali vsi ti delavci brez dela in zaslužka, posebno ker je med njimi največ družinskih poglavarjev, ki morajo preživljati še svoje družine.

Kot smo izvedeli, so odšli večeraj zjutraj vsi delavci na urad za delo, kjer so zahtevali, da jim podelijo, zakaj je prišlo do tega ukrepa ter da čim prej razložijo to zadevo in zagotovijo vsem uslužbenecem delo in zaslužek.

ACEGAT odbil nove predloge ES

V torek zvečer so predložili predstavniki delavcev nižjih kategorij upravni komisiji ACEGAT-a vse zahteve, ki jih zadnji predlogi vodstva tega podjetja niso mogli ugodno rešiti. Pri pogajanjih so bili navzoči predstavniki Enotnih sindikatov in predstavniki Delavske zbornice, ki so podpisali prejšnje sporazume, kot je bilo to sklenjeno na njihovi skupščini. Kot se čitaletji spominjajo, je Delavska zbornica pred časom izdala uradno poročilo, v katerem je izjavila, da se strinja z uspehi doseženimi pri ACEGAT-u.

Na pogajanjih, ki so se vršila v torek zvečer, so predložili tudi predstavniki Delavske zbornice predlog, ki obravnava vprašanje službenih let uslužbenecv, kar pa je upravska komisija ACEGAT-a brez nadaljnjea g. zavrnila, kot je kmalu nato odšla vse zahteve, ki so jih predložili predstavniki Enotnih sindikatov.

Tržanska borza

1. zlat funt Sterling 9700, papirni šerling 1730, 1 dolar (teleg.) 668, dolar 655, švicarski frank 170, francoski frank 145, avstrijski šiling 19.5.

Manipulantka z odrezki za kruh

Pred dnevi je prišlo med sestanovalecma Celestino Sorancevo in Josipom Zaninom iz ulice Udine 42 do spora. Posledice so bile te, da se je moč iz maščevalnosti nad ženskim jezikom prisvojiti njeno denarnico z vsem denarjem, ki je zadoščal vseh teden za vso družino. Ko je to opazila Celestina, sta jo popadla še hujša jeza in maščevalnost. Kaj je naredila: pograbila je vse živilske nakaznice; svojo, od Zanina in hčere, odrezala vse odrezke za kruh in jih zažgala.

Takoj po tem neprijetnem dejanju pa jo je začela mučiti vest, kaj bo sedaj. Iz te zagate pa je našla kaj zasilen izhod. Na misel ji je padlo, da imamo vsi živilske nakaznice; kaj ko bi vzela tam, kjer so in jih spravila tja, kjer jih ni. In res, stopila je k stanovanjskim sosedom k družini Predonzan. V trenutku, ko je bila kuhinja teh prazna, je Soranceva odprla omaro in izmaknila živilske nakaznice. Odrezala je vse odrezke za kruh, glave pa je unčila. Toda načrte brez kretnjara je nehoti pokvaril Zanin. Ta je namreč na javnem prostoru kazal glave njegove in od hčere živilskih nakaznic in pravil, kaj je njegova sostanovalka napravila z živilskimi nakaznicami. Ker pa nobena stvar na tem svetu ne ostane tajna, je tudi Sorancevo delo prišlo na uho družini Predonzan. Zadevo je kajpada zvedela tudi policija, in tako se bo vrta Celestina morala zagovarjati pred sodniki.

NETOČNO POROČILO

Objavljamo, da je bilo naše večerajše poročilo o stavki delavcev uslužbenih pri melioracijskih delih Pri orehu zaradi pomanjkanja podatkov netočno.

Pri Sv. Ivanu (Devin) se stavkovno gibanje nadaljuje

Se vedno se nadaljuje stavkovno gibanje med delavci uslužbenih pri kopalnih strojih pri Sv. Ivanu (pri Devinu). Kot smo izvedeli, bo danes na sedežu Tehnične urada seja, na katero so bili povabljeni predstavniki urada za delo ter predstavniki trvdke Šampierji. Sindikalne organizacije bodo zaprosile, da se bodo lahko udeležile te seje, da bi lahko na ta način lažje branile interese delavstva.

ROLEDAR

Ceiretek 28. oktobra
Cirila, Ljubša
Sonce vzhaja ob 6.38, zahaja ob 16.58. Dolžina dneva 19.20.
Luna vzhaja ob 1.27, zahaja ob 15.29.
Jutri 29. oktobra
Ida, Svobodin

SPOMINSKI DNEVI

1856 se je rodil Dragutin Gorjanovič-Kramberger, slavni hrvatski paleontolog.
1918 je bilo proglašeno v Ljubljani, ki Zagrebu združuje avstrijsko Jugoslovansko v samostojno državo Jugoslavijo.

ENOTNI SINDIKATI

Zveza kovinarske stroke. Danes ob 18 v ul. Imbriani 5 seja upravnega odbora.
Upravni odbori pomorščakov in pristaniških delavcev, prevoznike, obkneine iz zdravstvene stroke kakor tudi javnih namešencev so vabljeni nam izredno sejo, ki bo danes 28. t. m. ob 20 ul. Imbriani 5.
Prehrabena stroka: Danes 28. t. m. ob 19 seja prehrabnega upravnega odbora.
Posvetovalni odbor industrijskih uradnikov. Danes ob 20 v ul. Imbriani 5 seja.
Zveza zavarovalne stroke. Danes 27. t. m. ob 17.30 v ul. Imbriani 5 seja upravnega odbora.

RAZNO

Od torika 26. t. m. so uradi industrijskega oddelka Zaveznike volavce uprave v ul. Koronoe 8, tel. 20301, 29562, 4962, 6395.

Koncert Dijaške matice

Dijaška matica bo priredila v petek 28. oktobra ob 20 v dvorani Kina ob morju vokalni koncert, na katerem bodo nastopili Komorni zbor, moški zbor Ivana Cankarja in pevski inštrumenčni zbor „S. Skamperle“. Cisti dobiček je namenjen za podporo siromašnim dijakom.

Kdo razbija SHPZ

V sobotnem »Primorskem dnevniku« smo v članku »Roke pred odprosnimi zvezami« nazvali dejstva, katerimi smo dokazali, da razbija SHPZ, da se je glavni odbor SHPZ trudi, da bi politični spor v našem demokratičnem taboru ne zašel tudi v samo prosvetna društva. Pri vsem tem pa smo skušali kljub vsemu sodelovati pri onih množičnih prireditvah, kakor se manifestira za pravice delovnega ljudstva, za zmago demokratičnega sil in za solidarnost vseh naprednega človeštva.

Proti našim dejstvom, ki jih najdete tudi v arhivih prosvetnih društev in so drugim priče mnogi kulturni delavci, bo Stane Bidovec s svojim tajništva, ki pred zamažal ical stvarnih dokazov, zato pa bo v obilnici meri zmerjal z izrazi, ki se jih je naučil iz Vidaličeve slovarja.

Kje moramo iskati krivice, da se je zanesel spor tudi v SHPZ, bo usak razseden Slovenec uporabil iz naslednjih dejstev, ki tudi ne potrebuje posebnih dokazov in pričevanj, ker so se razvijala pred očmi širšega občinstva.

Najprej naj naštejemo eno manjšo manifestacijo, pri kateri je sodelovala SHPZ, odnosno v njej članjena društva. To sodelovanje je najzgovornejši demanstraciji tajništva OF, da SHPZ kusturja sovražno razpoloženje do slovensko-italijanske antifašistične fronte. Po nastanku spora so slovenska prosvetna društva in SHPZ sodelovala pri prireditvi političnih preglednic na Repentaboru, pri zborovanju SIAU v Padričah, na simbolni prireditvi v Trebbah, pri odkritju spomenika padlim partizanom v Salezu, pri proslavi bazoziških žrtvi, pri proslavi Kosovelove in Tržaške brigade v Sv. Križu. Manjših prireditev tu ne naštevamo.

Pri prireditvi političnih preglednic, ki je bila med zborovanjem prireditvi časovno prva, so se vsi govorniki držali obezve, da ne bodo v govorih izrekli zadane spora. Prireditve je potekala v mirnem ozračju. Prav tako ni bilo nesoglasja pri odkritju spomenika padlim partizanom, vendar je italijanski govornik popolnoma pozabil, da so sodelujoči partizani padli kot borci narodno- osvobodilne vojske Jugoslavije. Pri vseh drugih prireditvah pa so odprli govorniki svoje zabornice protijugoslovanske govorje in klevečanju poslednjih in naših antifašističnih borcev. V Padričah so na prireditvi SIAU 8. avgusta, kjer sta Pogost in Slavec dala proslavo vidaličevski noči, dejansko napadli nekaj tovaršev in, ko je enega pred napadalci »rešila« policija, je še nekoliko izmed napadalcev priporočilo, naj tovaršja dobro preiščejo, češ da ima pri sebi orožje.

SHPZ je bila že v razgovorih z odborom, ko mu je bila vsako leto poverjena proslava bazoziških žrtvi, ko je nastal v okviru SIAU nov koordinacijski odbor za proslavo bazoziških žrtvi. To novi odbor ni povabil prejšnjega odbora niti na sodelovanje, kar je kazalo, da hočejo bazoziško proslavo enostransko izrabiti. SHPZ se je zapemala za skupno proslavo, ki naj bo nad sporom. Koordinacijski odbor je s pismom šte. 256-48 z dne 30. avgusta prošil SHPZ, da »oprosi pri slovenskih pevskih zborih, da sodelujejo na komemoraciji in na polnodenskem izvajanju; svoje pismo pa je zaključil: »Ker so nam znana menja določene ljudi, ki bi ovrtili sodelovanje slovenskega žubla na tej glavni proslavi. Vas obveščamo, da bomo v negativnem primeru povabili vse zore na svojo roko«.

Medtem je prišlo med stari in novimi koordinacijskim odborom do soglasja, ker je stari odbor prav zaradi značaja proslave pokazal dovolj nepopolnosti, ki jo je morala druga stran smatrati za slabost. SHPZ je pozvala vsa društva na sodelovanje pri proslavi, koordinacijski odbor pa je odgovorila na zgoraj citirano pismo z dopisom šte. 119 z dne 3. septembra, v katerem je med drugim izjavila, da Vaša (koordinacijski odbor) trditve, da so Vam »znana menja določeni ljudi, ki bi ovrtili sodelovanje slovenskega žubla na tej glavni proslavi, ne odgovarja resnici, pač pa so znamenje SHPZ izrazili samo znanje, ki je menje celotnega odbora SHPZ, da je proslava bazoziških žrtvi zadeva vseh demokratičnih moči ne glede na demokratske stališče v sedanjem političnem sporu«. Nadalje izjavlja glavni odbor v tem pismu, da bi bila Vaša (koordinacijski odbor) napoved, da boste povabili zore na svojo roko, poskus zanesi politični spor v prosvetna društva.

Govorili smo jasno in pošteno; zato pa je koordinacijski odbor slepomisli in izgrajval. Tako je kljub dogovoru, da bo proslava ostala nad sporom, na polnodenski prireditvi v Bazoziški govoril nekdo, ki ni bil član SHPZ, da je proslava bazoziških žrtvi zadeva vseh demokratičnih moči ne glede na demokratske stališče v sedanjem političnem sporu. Nadalje izjavlja glavni odbor v tem pismu, da bi bila Vaša (koordinacijski odbor) napoved, da boste povabili zore na svojo roko, poskus zanesi politični spor v prosvetna društva.

Govorili smo jasno in pošteno; zato pa je koordinacijski odbor slepomisli in izgrajval. Tako je kljub dogovoru, da bo proslava ostala nad sporom, na polnodenski prireditvi v Bazoziški govoril nekdo, ki ni bil član SHPZ, da je proslava bazoziških žrtvi zadeva vseh demokratičnih moči ne glede na demokratske stališče v sedanjem političnem sporu. Nadalje izjavlja glavni odbor v tem pismu, da bi bila Vaša (koordinacijski odbor) napoved, da boste povabili zore na svojo roko, poskus zanesi politični spor v prosvetna društva.

Organizacijska načela OF za Tržaško ozemlje

(PREDLOG)

Na podlagi sklepa konference z dne 17. oktobra t. l., daje mo članstvo OF v diskusijo osnutek organizacijskih načel OF za Tržaško ozemlje z nalogo, da se odbori OF ter vse članstvo z njimi seznanijo, jih prediskutirajo ter morebitne pripombe in predloge pošljejo v 20 dneh na glavni odbor.

PREDSEDSTVO.

Člen 1.
Ime, sedež in področje organizacije:
Ime organizacije: Osvobodilna fronta slovenskega naroda za Tržaško ozemlje.
Sedež organizacije: Trst.
Področje organizacije: Svobodno tržaško ozemlje.

Člen 2.
Organizacijska struktura Osvobodilne fronte:
Osnovne organizacijske enice Osvobodilne fronte so terenski, krajevni, odnosno sektorski odbori, ki so povezani v okrajne odbore, ti v okrajne odnosno mestni odbor in slednji v glavni odbor Osvobodilne fronte slovenskega naroda za Tržaško ozemlje.

Člen 3.
Član OF more postati vsak Slovenec, ki prebiva na Tržaškem ozemlju, ki se ni pregrešil zoper narodno čast in ki sprejme program in osnovna organizacijska načela OF ter dela za ostvaritev programa, osnovnih načel in sklepov nadrejenih organov.

V Osvobodilni fronti so lahko tudi množične organizacije kot na primer ženske, mladinske, zadrzne, kulturne in druge, če sprejmejo program in osnovna načela Osvobodilne fronte.

Član OF postane, kdor zahteva člansko izkaznico OF pri terenskem odnosno krajevnem odboru.

Članstvo OF se pa izkaže s člansko izkaznico.

Člen 4.
Pravice in dolžnosti članov Osvobodilne fronte:
Člani Osvobodilne fronte imajo pravico:
a) voliti in biti voljeni v vse organe Osvobodilne fronte;
b) prisostvovati kot delegati kongresom, skupščinam, konferencam in sejam ter kot člani množičnim sestankom.
c) predlagati, razpravljati in sklepati o vseh predlogih. Dolžnosti članov OF so:
a) redno plačevati prispevke, katerih višino določi izvršni odbor Osvobodilne fronte slovenskega naroda za Tržaško ozemlje.
b) širiti program in osnovna načela OF ter z njimi seznanjati javnost;
c) izvrševati sklepe organov Osvobodilne fronte.

Člen 5.
Sredstva organizacije.
Sredstva organizacije so:
a) članarina,
b) prostovoljni prispevki,
c) darila in volila.

Člen 6.
Organi organizacije.
Organi organizacije so:
a) osrednji,
b) podrejeni.
Osrednji organi so:
a) kongres,
b) glavni odbor,
c) izvršni odbor in
d) tajništvo.

Podrejeni organi so:
a) mestna odnosno okrajna skupščina,
b) mestni odnosno okrajni odbor,
c) mestni odnosno okrajni izvršni odbor,
d) okrajna skupščina,
e) okrajni odbor,
f) okrajni izvršni odbor,
g) krajevni odnosno sektorski, terenski odbor.

Kongres OF je vrhovni organ. Voli glavni odbor in ta izvršni odbor. Sklicuje se najmanj vsako drugo leto po sklepu izvršnega odbora ali na zahtevo najmanj ene četrtine članov OF.

Glavni odbor sestoji iz 40 do 60 članov, je vrhovni organ med zadnjim in naslednjim kongresom, njemu je odgovoren izvršni odbor za svoje delo. Glavni odbor sklicuje izvršni odbor najmanj vsake tri mesece s svojim sklepom ali na zahtevo ene tretjine članov glavnega odbora.

Izvršni odbor sestoji iz 15 do 21 članov, od teh je en predsednik, dva podpredsednika in dva tajnika.

Tajništvo sestoji iz predsednika, obeh podpredsednikov in obeh tajnikov.

Mestno odnosno okrajno skupščino voli mestni odnosno okrajni odbor, ki izvoli mestni odnosno okrajni izvršni odbor.

Mestni odnosno okrajni izvršni odbor pa iz 10 do 15 članov. Okrajna skupščina voli okrajni odbor, ki šteje od 20 do 30 članov in ki izvoli iz svoje srede okrajni izvršni odbor, sestojč iz 3 do 13 članov.

Na krajevnih odnosno sektorskih in terenskih sestankih članov OF se volijo krajevni odnosno sektorski in terenski odbori, ki štejejo 5 do 10 članov.

Kongres in skupščine sestavljajo delegati, ki so izvoljeni v odgovarjajočem merilu na terenskih odnosno krajevnih sestankih članov OF.

Izvršni odbor OF sklicuje po potrebi konference ali posvetovanja ter zbore aktivistov OF.

Vsi organi OF izvršajo terenske, krajevne odnosno sektorske sestankov so sklepni, če je prisotno nad polovico uvrstitev.

Sklepi se sprejemajo z navadno večino prisotnih.

Podrejeni organi OF so v svojem delokrogu samostojni pri sprejemanju sklepov, s katerimi se ostvarjajo smernice kongresa in drugih nadrejenih organov.

Za dejanja, ki škodujejo ugledu ali ki so kakor koli v nasprotju s programom OF, se smejo izreči disciplinske kazni vsajev izključitev. Izključitev lahko predlaga kateri koli podrejeni organ, izvršna pa postane šele po odobritvi izvršnega odbora Osvobodilne fronte slovenskega naroda za Tržaško ozemlje.

Proti sklepu o izključitvi je dovoljena pritožba na glavni odbor Osvobodilne fronte slovenskega naroda za Tržaško ozemlje.

Mednarodne pogodbe in naše gospodarstvo

(Nadaljevanje s 1. strani)

Tam je bilo zapisano, da je v Trstu prebujala uradništva, kar da sicer najbrž ve tudi VU sama, ki naj zato ne deli nagrad za »izredna dela in nadure«. Pa tudi stroški za razne službene komisije, ogleda itd. da so previsoki ko je STO vendar majhna država. Tisti uradniki pa, ki prejajajo plače višjih skupin, čeprav niso bili vanje napredovali, da bodo morali vrniti denar, in sicer za nazaj do 15.9.1947.

Strah je bil tedaj upravičen. Inspektorji ministrstva v Rimu niso kar nič sentimentalni in točno beležijo, kdaj se je rodil STO in je prenehala vojaška okupacijska oblast, ki je lahko počela, kar se ji je zdelo. Ti inspektorji morajo namreč paziti, zlasti pri tistih uradih, ki so podrejeni vladi v Rimu (tudi take se imamo!), ker rimski tovariši tržških capoufficio pač ne razumejo, čemu dle-ti dobivati večje plače, ko vendar manj delajo. Parazitiski irendentem je postal blago, ki se danes v Italiji težko prodaja. Zato moramo tudi mi znova zahtevati, da se odvisno osebe preštavi, da ne nepotrebiti uradi ukinejo.

Mnogo je govora o nesorazmernosti visokih postavkah za kritje primanjkljaja tržaške občine, da je nad 1 milijardo lir za 6 mesecev. Podpore za vse občine in pokrajine Italije pa so značale v 12 mesecih leta 1947 le okrog 36 milijard lir! Člen 2 prvega marčnega sporazuma navaja kot ključ za določanje stalnega stanja državne blaginje STO-ja razmerje med delovno silo STO-ja in italijanske republike, ki je določeno za STO z 0,65 odst. Le približno bi temu odgovarjal znesek 4500 milijonov lir, določen v smislu točke 4. prvega dela sporazuma od 22. p. m. kot stalni saldo blaginje VU, p. j. začasne državne blaginje britansko-ameriške cone STO-ja. Glede na de-

narni obtok Italije na dan 30.8. t. l. v višini 885 milijard lir bi namreč naneslo 6,65 odst. te vsote znesek 5,5 milijard lir. Pri dobavi gotovine je bil torej prvotno določen odstotek celo nižji, za občinsko-pokrajinske deficite pa naj bi se dvignil kar na 5 odst. odgovarjajočih postavk v Italiji. Temu bi se reko podstavljali kozolet, ne pa voditi kakršno koli finančno politiko! Ne bomo tedaj odnehal zahtevati, da se objavi stanje državnih finančnih STO-ja, kakor je razvidno v smislu prvega marčnega sporazuma, po čl. 4 odstavek 2: »Tržaška podružnica italijanske banke vodi račun blaginje državne zaklada cone na podlagi posebnega knjigovodstva, ki bo pokazalo dohodek in izdatke uprave področja«. Izpolnjenju moralnega prestiža VU bo tudi koristilo, ako se pojasni, kaj pomenijo epsošne potrebe njene uprave čl. 6 da bo VU uporabila fondetere bo VU prejela sun congruo financiranja od italijanske vlade.

Italijansko finančno ministrstvo je vodilo pri sestavljanju pogodbe ZVU skrb, da bi v bodočnosti izterjali posojila STO-ju brez težav in zanesljivo. Zato je pri sestavljanju besedila pazilo, da bi bilo čim manj možnosti za ugovore s strani bodoče vlade STO-ja in da bi vsako morebitno odgovornost zvrnilo s sebe. Tako pravi čl. 5, da bodo dodatna nakazila fondu 4500 milijonov izvršena še v mejah proračuna, čl. 6 da bo VU Uporabljali fondetere, prejete od italijanske vlade, za finančiranje ladjedelnic. Čl. 7 pravi izrecno, da bodo ti fondi napadeni kot posebna postavka v proračunu dohodkov, čl. 8 pa, da se plačajo le za pogojenih 6 mesecev, ne pa da bi prešli v običaj.

V 15 mesecih 20 milijard dolga

Povzemimo dosedanje upotitve o proračunski politiki VU v številki! Dobili bomo sledečo sliko: 1) Primanjkljaj proračuna britsko-ameriške cone STO za čas od 15.9.47. do 16.3.48. znaša, po poročilu gen. Aveya, 10,11 milijonov lir; 2) za čas od 17.3.48. do 31.12.48. po členu 1, točka F. obravnavega sporazuma, 9,928 milijonov lir; 3) tema znes. koma pritejeje 5800 milijonov lir primanjkljaja za čas od 16.3. do 17.3.48. t. j. 3 in pol mesece ali 58 odst. polletja, kar smo računali kot povprečje, upoštevajoč postavke pod 1. in 2. Vse skupaj sešeto da ogromno vsoto primanjkljaja 26,439 milijonov lir. Ako odštejemo postavke epibanje kapitalov, torej posojila industriji, ki bodo, upajamo, vrnjena (če se med tem koristniki ne oselijo po primeru tovarne »Soc. industria dell'olio« iz teh dni), ki znašajo za vsoto do 31.12. t. l. 6,968 milijonov lir — le kam so šli? — dobimo končni primanjkljaj uprave področja za čas od 15.9.47. do 31.12.1948. v znesku 19,471 milijonov lir.

VU je torej obremenila STO v dobrih 15 mesecih s skoraj 20 milijardami lir dolga! Vse kredit iz načrta ERP za prvo leto v znesku 18 milijonov dolarjev ali okroglo 10,800 milijonov lir bi tedaj pokrili komaj polovico dolga, ki izpira iz tekoče dobe. Kako pa bodo pokrili primanjkljaj, ki še pridejo, ako bo VU nadaljevala dosedanje potetje?

O plačilni bilanci niso spregovorila uradna mesta doslej niti besede. Mi bi o njej navedli le nekaj podatkov, ker bi sicer zašli predaleč. V točki 8 drugega dela septembrskega sporazuma je rečeno med drugim, da povelištvu področja zaenkrat ne bo zahtevalo ureditve upravnega plač za čete, o katerem govori poseben protokol. Tega pa so, najbrž po naključju, pozabili objaviti. Možno je, da se te besede nanašajo na upravnje, kdo nosi stroške. Ali pa, kar je bolj verjetno, na odstopev, ki pošiljata ameriška in britanska vlada svojim četam. Te devize bi celo po mnenju komisije starih velesil predstavljale lepo postavko v plačilni bilanci, ko še niso mislili na sedanje stanje, ki večkratno povisuje prvotne račune. Ta postavka bi nanesla v današnjih prilikah vsaj štiri milijone dolarjev letno. Druga vidna postavka so dohodki od pomorskih tovornih navlijev. Računa se, da je zaenkrat zaposlenih 70 tisoč ton ladnjev in da prinašajo navlije okrog 600 tisoč dolarjev letno. Po mnenju komisije bi znašala ta postavka, ako bi nabavili 10 tovornih ladij in nekaj potniških, 2,5 milijona dolarjev. Tretja postavka so cesije od tranzitne gotovine, pomorskih agentov in špediterjev, ki jo je najtežje oceniti, ker je izpremenljiva in je državna uprava nikdar ne more do celoti zajeti. Vendarle jo nekateri cenijo danes na 1 milijon dolarjev letno (Komisija starih na 2 milijona). Potem so še dohodki od deviz ladjedelnic, ki se običajno cenijo na 2/3 prodajne cenetere ladij. Ene tretjina odpade na nabavo surovin, Krogi, ki so blizu ladjedelnic, cenijo ta dohodek (za področje STO) na prvih 3 milijone dolarjev za najh 10 mesecih obstoja ozemlja (Komisija starih je cenila za 12 mesecev na 8 milijonov dolarjev). Končno je šteti sem še dobroimetje Tržačanov v dolarjih v Ameriki, ki so bila blokirana od ZDA ob pričetku vojne. Zanje

določa čl. 9. septembrskega sporazuma, da se vnesajo na račun VU (ne cambiala) in bodo namenjena finančiranju obnove, po pr. pr. ERP za Trst. Prav tako je prišteti vse devize ladjedelnic in druge razpoložljive na dan 15.9.47., ki jih poročilo komisije starih niti ni upoštevalo. Komisija, ki je februarja 1947 izdelala načrt plačilne bilance STO-ja za leto dni, prištet s 1. julijem 1947, je že tedaj izračunala nad 8 milijonov dolarjev čistega prebitka.

Ako pomislimo sedaj na vse aktivne postavke plačilne bilance STO-ja, ki ima po drugi plačilni med pasivnimi postavkami — v glavnem — preskrbo prebivalstva, za katero je Trst vendar dobil po uradni poročilih znatne pomoči (UNRRA, AUSA, ERP itd.) in oskrbo industrije s surovinami, ki ima protipostavko v izvozu izdelkov, nam postane jasni del stvari. Pravzaprav, italijanska vlada je napravila na račun STO-ja siljane posle: najprej od pobranih deviz v korist lastne plačilne bilance in nato od carine za blago, ki se je uvozilo v Italijo iz inozemstva in potem v STO, v korist lastnih državnih dohodkov. Treba je pomisliti namreč, da med Italijo in STO-jem ni carinske meje. Drugi, VU je obremenila STO z ogromnim dolgom, namesto da bi izpravila proračunske deficite z dohodki iz plačilne bilance. Ta bi morala biti, kakor smo videli, vsekakor aktivna.

Tržačani sami naj vladajo v Trstu

Lažna trditve o tržaški revščini in o tujih žrtvah nam je torej v resnici odkrila bogastvo. Ako je mogoče odpraviti pasivnost s pametno, varčno in aktivno gospodarsko politiko sedaj, ko je plova Trsta na tleh, ko dela tržaška industrija morda z 50 odst. kapaciteto ali še manj, ko se zunanji in tranzitni trgovini delajo vse ovire v odnosu do zaledja in Levanta, kaj ko bi bilo še lahko Tržačani nam tedaj, ko bi skrbna uprava obnovila tržaško trgovinsko pomoriaro, ko bi tržaška industrija delala z 100 in večodstotno kapaciteto, ko bi Trst sklepal zunanje trgovinske pogodbe samostojno! Vse to so trenutno prividni splošni vojaške uprave, ki je dokazala svojo popolno nesposobnost, brezbržnost in celo nasprotovanje resnični in naravni gospodarski obnovi Trsta. Zato mora le tržaško prebivalstvo samo zahtevati in se boriti, da dobi vlogo v svoje roke, da se izpolnijo določbe mirovne pogodbe, da, tudi da se imenuje guverner in da tuje čete čim prej odidejo. Potem bo zastava tržaškega »Lloyd« zopet pomenila nekdanji upecl in prestiž mesta, ki je delo uma in rok njegovih sinov in po njih sinov bližnjega in daljnega naravnega zaledja.

Eco.

Posmrtna razstava Alberta Sirka

V Celju je bila od 20. do 21. m. razstava Alberta Sirka, katero je priredil Ljudsko-prosvetni svet v Celju ob otvoritvi stalnih razstavnih prostorov, ki so združeni s knjižarno »Naša knjiga« S to razstavo se je Celje oddolžilo spominu našega slikarja — umetnika Alberta Sirka, ki je zadnja časa, ki ga je preživel v svoji ožji domovini od 1945 do prezgodnje smrti. Ta zadnja dela niso bila še razstavljena in nam kažejo nov zagon in ustvarjalno silo našega odličnega marinstva in resnično edinega slikarja našega slovenskega območja, ki življenja z vsemi lepotami naše slovenske obale in trpega dela in življenja našega slovenskega ribiča. Saj je v času svojega begunstva izpod fašističnega nasilja Sirk stalno zahajal v Dalmacijo in upodabljal dalmatinske ribiče in sončni svet Dalmacije, toda njegovo srce je bilo trdo priklenjeno na naše, slovensko morje.

Poleg marin, ki so bistveno področje umetniškega ustvarjanja Alberta Sirka, so bili na razstavi tudi portreti (dva lastna portreta, portret matere, žene in glava fanta olje ter dve glavi v oglju), dalje pokrajine, med njimi odlična Sv. Trojica v Slovenskih gorah iz l. 1931 in Smarje pri Celju, ter dve pokrajini iz dobe izgnanstva (Vlačica na Donavi). Od priznanih Sirkovih mojstrskih akvarelov je na razstavi prostorja je omejilo njih število, v katerih je Sirk velik mojster. Razstavljene so odlične »Ribe« iz l. 1933, »Ulica v Skopju« last predljudja ljudske skupščine (ter še dva ali trije akvareli). Izmed marin naj imenujemo veliko sliko »Morje v vetru« (last predsedstva vlade LRS), nagajena kompozicija »Prihod Slovencev na morje« — slika v olju, odlična slika Kristus med ribiči oboje last Narodne galerije v Ljubljani ter »Ribiška madona«, v kateri se najbolj očituje beneska šola, iz katere Sirk izhaja.

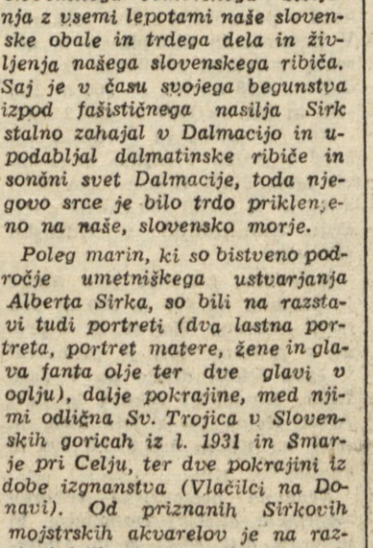
Razstava poudaja srečno izbran pregled in preverjen umetniški del, katerega izpolnjevanje je navedene slike kakor tudi izdaje z njegovimi ilustracijami (n. pr. Seljakarjeva povest »Bratovščina Sinjega galeba«), katalogi, opisi prično Sirkovskih pomorskih razbuzonskih podvigov in pregled tega, kar je bilo pri nas o Sirku napisane, s čimer je razstava mnogo pridobila in v veliki meri izpopolnjuje podoba A. Sirka, ki začenja v razvoju našega slikarstva odlično mesto kot glasnik slovenskega morja.

Razstava je bila odprta v nedeljo, 10. oktobra. Na otvoritvi je imel uvodno predavanje o delu

leta svojega plodovitega ustvarjanja preživel v Celju. Z njegovim prihodom v Celje pa je tudi kulturno življenje v mestu oživelo o delu za propagando upodablajoče umetnosti, ker so bile od 1. 1937 dalje v Celju tudi stalne razstave likovne umetnosti. Zato je tudi prav primerno, da se stalni razstavnih prostorih odprli s prikazom Sirkovega dela.

Na razstavi je bilo 35 del (olja, ogilje, akvareli) poleg večjega števila slik in osnutkov, ki so bili razstavljani v vitrinah. Dela segajo od leta 1914, pa do leta 1947, ko je omahnila umetniška roka za vedno. Razstavljene slike nam prikazujejo razvoj in pestro življenjsko pot, katero je slikar Sirk prehodil: tu je skupina mornarjev (slika) blizu a. o. mornarice, kjer je služil Sirk nekaj nad osem let, dalje delo majhnih dimenzij iz l. 1922 (pogled na Trst izpod Sv. Primoža pri Sv. Križu) do slike iz l. 1947, ko se je slikar po dolgi dobi preganjanja in begunstva vrnil v svojo vas in znova poiskal isti motiv ter ga upodobil v večji sliki. Vmes so pa slike iz Makedonije, Slovenskih gor, Dalmacije, iz Srbije (doba izgnanstva), a po večini pa dela iz

časa, ki ga je preživel v svoji ožji domovini od 1945 do prezgodnje smrti. Ta zadnja dela niso bila še razstavljena in nam kažejo nov zagon in ustvarjalno silo našega odličnega marinstva in resnično edinega slikarja našega slovenskega območja, ki življenja z vsemi lepotami naše slovenske obale in trpega dela in življenja našega slovenskega ribiča. Saj je v času svojega begunstva izpod fašističnega nasilja Sirk stalno zahajal v Dalmacijo in upodabljal dalmatinske ribiče in sončni svet Dalmacije, toda njegovo srce je bilo trdo priklenjeno na naše, slovensko morje.

Poleg marin, ki so bistveno področje umetniškega ustvarjanja Alberta Sirka, so bili na razstavi tudi portreti (dva lastna portreta, portret matere, žene in glava fanta olje ter dve glavi v oglju), dalje pokrajine, med njimi odlična Sv. Trojica v Slovenskih gorah iz l. 1931 in Smarje pri Celju, ter dve pokrajini iz dobe izgnanstva (Vlačica na Donavi). Od priznanih Sirkovih mojstrskih akvarelov je na razstavi prostorja je omejilo njih število, v katerih je Sirk velik mojster. Razstavljene so odlične »Ribe« iz l. 1933, »Ulica v Skopju« last predljudja ljudske skupščine (ter še dva ali trije akvareli). Izmed marin naj imenujemo veliko sliko »Morje v vetru« (last predsedstva vlade LRS), nagajena kompozicija »Prihod Slovencev na morje« — slika v olju, odlična slika Kristus med ribiči oboje last Narodne galerije v Ljubljani ter »Ribiška madona«, v kateri se najbolj očituje beneska šola, iz katere Sirk izhaja.

Razstava poudaja srečno izbran pregled in preverjen umetniški del, katerega izpolnjevanje je navedene slike kakor tudi izdaje z njegovimi ilustracijami (n. pr. Seljakarjeva povest »Bratovščina Sinjega galeba«), katalogi, opisi prično Sirkovskih pomorskih razbuzonskih podvigov in pregled tega, kar je bilo pri nas o Sirku napisane, s čimer je razstava mnogo pridobila in v veliki meri izpopolnjuje podoba A. Sirka, ki začenja v razvoju našega slikarstva odlično mesto kot glasnik slovenskega morja.

Razstava je bila odprta v nedeljo, 10. oktobra. Na otvoritvi je imel uvodno predavanje o delu

DVE NOVI KNJIGI

IZPOD PERESA FRIDOLINA ZOLNE CVETJE IN TANJE

V obsežni knjigi na 384 straneh z zgornjim naslovom je Slovenski knjižni zavod izdal izbrane povesti, humoreske in satire Frana Milčinskega (uredil in opomene napisal Anton Slodnjak). Ta izbor iz slovenskega dela znanega slovenskega humorista, ki je bil neke vrste slovenski Nusič, obsega 22 povesti in 600 str. ter še neobjavljeno avtobiografsko z naslovom »Življenjepis mojega peresa«. Urednik zbirke je izbral iz obsežne slovenske ostaline Milčinskega dalje in krajše primere njegovega vrednega, lahkega, s lahko ironijo ali z dokaj obzirno satiro prežetega pripovedovanja, med njimi sestavke, ki še niso izšli v knjižni izdaji. Tako imamo v tej knjigi take značilne primere humorja Milčinskega, kakor so »Dezelna vinski klet«, »Muhoborci«, »Gospodinja Micia itd. Milčinski v teh povestih, da je dobro poznal naše malomeščanstvo in njegove slabosti, pa se mu po smehu zdaj s pikro segovotno zdaj z smehovito ironijo. »Misti o starosti« in pisateljev lastni nekrolog »Smrtna kosaz zaključuje ta izbor iz Milčinskega.

Urednik dr. Slodnjak se v splošnem ni dotikal pisateljevega svojeverstnega sloga, ponekod prav tako posebnega besedja in izražaja, navedel pa je v opombah razne zanimivosti, ki olajšujejo razumevanje teh povesti sedanjemu rodu se neznanega političnega ali družbenega ozadja pisateljevih opazk, osti in nami-

gavanj na določene pojave. S temi opombami je zbirka mnogo pridobila. Opremljena je tudi s portretom Milčinskega.

MAKEDONSKA POEZIJA V SLOVENSINI

Slovenski knjižni zavod je pravkar izdal knjigo, ki je po svoji vsebini uprav edinstvena v opremi ene najlepših, kar smo jih Slovenci dobili po vojni; antologijo »Makedonska poezija«. Ter knjigi daje pečat edinstvenosti dejstvo, da je to za sedaj sploh edina antologija makedonskega pesništva, zakaj Makedonci sami nimajo takega izbora svoje poezije. Zastopanih je poleg narodne poezije 11 pesnikov, ki danes predstavljajo makedonsko poezijo. To so Konstantin Miladinov, Rajko Zinzifov, Kosta Racin, Venko Markovski, Kole Nedelkovski, Mite Bogoevski, Blaže Koniski, Aco Sopov, Slavko Janeski, Gogo Ivanovski in Lazo Karovski. Če izrazimo prva dva in Racina, ki je padev v narodnoosvobodilnih bojih, so to sami mladi pesniki, ki so se začeli razvijati obenem s svojo domovino in njeno v svobodi prerodno makedonsko kulturo. Pesmi je izbral slovenski znanstvenik dr. Fran Petre, profesor univerze v Skopju, in v uvodu orisuje vojne silnice in smernice makedonskega slovtva. Predvidi pa so pesmi Oton Župančič, Mile Klopčič, Igo Gruden, Jože Udočič, Lili Lovy, Fran Albreht, Bogomir Fatur in Czen Vipotnik. Odličan papir in vzoren tisk: določena knjigi tudi izredno unanjo formo.

Poljski diplomati na udarniškem delu v ČSR

PRAHA, 29. — Poljsko poslanstvo je pod vodstvom poslanika Olšewskega sestavilo 800 delovnih uradelov in posvetilo 800 delovnih ur obnovi v ČSR. Poljski diplomati so popravili cesto v nekem praškem predmestju.

Le kandidati DFS lahko zaščitijo naše narodnostne kulturne pravice!

Dvomesecne živilske nakaznice in navodila za razdelitev

ISTRJA

Za november in december so bile izdelane živilske nakaznice skupno, to je dvomesecne. Ker so nakaznice za daljšo dobo kakor dosedanje, je potrebno, da se delitev teh dvomesecnih nakaznic izvede čim bolj natančno in pravično, da ne bo prišlo do nepotrebnih reklamacij in zamenjavanja nakaznic v primeru, da je kdo prejel nakaznico slabše kategorije kakor mu dejansko pripada. Se posebno pa je paziti na to, da nakaznice ne prejemajo tisti, ki po obstoječih predpisih in navodilih nima pravice do garancirane preskrbe.

Izločiti je torej iz garancirane preskrbe:

- 1) Vse one, ki imajo zadosti pridelka, da se lahko preživljajo iz lastnih sredstev.
- 2) Vse osebe in družine, ki imajo možnosti oskrbe po vezanih cenah. Ako take osebe niso pridelovalci krušaric in maslobo, naj se jim izdajo nakaznice ba ta živila za vezane cene.

Podrobna navodila za kategorizacijo potrošnikov so bila sivečena, no je izdana, potrebno je le, da se KLO teh navodil držijo, za eventualne nejasnosti in pojasnila pa naj se KLO raje obrnejo do tujakinskega odseka predno izdajo nakaznico osebi, za katero so v dvomu, v katero kategorijo pripada.

Rok za dostavo poročila o razdelitvi živ. nakaznicah ostane isti kot do sedaj, to je, do 10. v mesecu.

Dvomesecne so samo osnovne živilske nakaznice. Dodatne, to je za nosilce žene in bolnike, pa so ostale mesečne kot do sedaj in se torej delijo za vsak mesec posebej. V kolikor bi se pokazala potreba po izdaji živ. nakaznic samo za en mesec, morajo v takih primerih KLO odstraniti odvisne odedke z živilske nakaznice.

Cena dvomesecnih nakaznic je sledeča: za KLO 8 lir in za potrošnika 10 lir. Cena ostalim nakaznic ostane kot do sedaj 5 in 6 lir. — OKILO odsek za trgovino in preskrbo, Koper.

Otrobi po vezanih cenah in v prosti prodaji

Podjetje »Istra-Prerada« v Kopru sporoča, da ima zadostno količino otrobov v skladišču, zaradi česar določa njihovo prodajo takole:

- 1) prodaja po vezani ceni bo kot doslej in to po 11.— lir kg v nadrobni prodaji.
 - 2) prodaja po nižji enotni ceni (11.— lir za kg) na podlagi nakazil pristojnih KLO in na podlagi že prejetih navodil kmetijskih odsekov. Ta prodaja je nevezana.
 - 3) prosta prodaja po 30.— lir za kg.
- Zadruge prodajajo prosto na ta način, da vodijo posebno evidenco o količinah otrobov, ki so jih prodale po prostih cenah. Prodajo po nižji enotni ceni pa morajo zadruge dokazati s prejetimi odrezki na kupnih bonov ali pa z nakazili KLO.

Evidenco in kontrolo vodijo o. krajni odseki za kmetijstvo. — Oddelek za trgovino in preskrbo pri Istrskem okrožnem LO Koper.

Vinjen razgrajč

Ker je v nočnih urah pian razgraj na mestu, je bil prijet od NZ Mondo Marij iz Pirana. V priporu bo imel priliko proučiti učinke novega vina.

GORIŠKI DNEVNIK

PODRUŽNICA UREDNIŠTVA IN UPRAVE PRIMORSKEGA DNEVNIKA V GORICI - SVETOGORSKA ULICA 42 - TEL. 749

V nedeljo bomo spregovorili

Strnjeni v Demokratični fronti Slovencev bomo dokazali svetu, da smo trdno odločeni, borili se za naše pravice

Le še nekaj dni nas loči od volitev in volivna propaganda se dneвно stopnjuje. Goriški zidovi so pokriti z volivnimi lepki, ki jih razne italijanske stranke lepajo vsako noč. Sinoči so bili na prvi lepokarji demokratske stranke, Lege Nazionale in neodvisni, Ponekod so pokrili lepake in znake DFS ter se znesli tudi nad nekaterimi slovenskimi napisi. Lega Nazionale je pa danes razdeljevala po trgovinah majhen letak, v katerem poziva vse Goričane, naj edokazejo Togliattiju, da je Gorica italijanska. Tudi italijanski dnevniki so polni pozivov na Italijane, naj glasujejo za italijanske stranke, ker bodo s tem ohranili Italijo v Gorici. Občinske volitve predstavljajo za nekatero člankarje je dogodek mednarodne važnosti, ker le te volitve naj bi svetu dokazale, da je Gorica italijanska, da Juliska krajina spada k Italiji, da se je zgodila velika krivica, ker so bili nekateri predeli Primorske priključeni k Jugoslaviji. Razni goriški šovinisti bi hoteli, da bi 31. oktobra nihče ne glasoval za Slovence. Bojijo se, da bodo kljub vsemu slovenski zastopniki stopili v občinski svet ter se borili za pravice Slovencev. Italijanska volivna propaganda je nasičena s solevraštvom do ysega, kar je slovenskega in se poslužuje vseh sredstev, med drugimi tudi obrekovanja, samo da bi zmanjšala volivni uspeh Slovencev.

Slovenci pa se medtem vestno in samozavestno pripravljajo na volitve, kakor dokazuje predvotno zborovanje, ki je bilo v ponedeljek zvečer v Standeržu in kjer je veliko število vaščanov pazljivo sledilo izjavljanju govornika, ki je orisal pomen volitev in dal potrebna tehnična navodila. Isto tako je bilo predsedničnim zborovanje v St. Mavru.

Ves slovenski živelj v Gorici je prepričan, da so te volitve zgodovinske važnosti, ker nam je sedaj dana prilika, da dokazemo, da smo tukaj. Strnjeni v DFS bomo st-

Vesti za trgovce

Na Zvezi trgovcev v Gorici ul. IX. Avgusta 11 so članom na vpogled informacije o trgovini z inozemstvom in o razdeljevanju bombaža za tromesečje julij - september 1948.

Nadalje so tam poročila o angleškem sadnem trgu, o izvozu sadja in zelenjave na splošno in v nemško bicono, dalje izrednih davkov na proizvode in uvozo izmenjavo, podaljšanje plačilnega dogovora s Švicco in poročilo o izvozu citron v Anglijo.

Splošni užitinski davek na jajca kuretno in divjačino

Zveza trgovcev v Gorici je objavila zakon o splošnem dohodninskem davku na jajca, kuretno in divjačino, ki je stopil v veljavo v uradnem listu in je veljaven do konca t. l.

V tem zakonu je določeno, da se bo plačal davek v višini 6% za kuretno in divjačino in 4% za jajca. Davek se zaračuna prodajalcu na drobno v računu, ki mu ga izda prodajalec na delo. Če je blago kupljeno direktno pri kmetu, pa se obračunava davek tedensko na podlagi posebnega registra, ki ga mora vsak dan voditi prodajalec na drobno. Podrobnejša pojasnila bodo dobili interesi pri Zvezi trgovcev, ali pa v uradnem listu, kjer je dekret objavljen v celoti.

Davek na napisne deske

Vsi trgovci, ki nameravajo s 1. januarjem 1949 napraviti spremembe na njihovih reklamnih deskah, naj javijo te spremembe ali novo besedilo na občinskem uradu do konca t. m. Tiskovine za take prijave dobijo na občinskem davčnem uradu.

Prispevki za socialno zavarovanje

Goriška Zveza trgovcev sporoča, da je bil dosežen sporazum glede znižanja novih prispevkov za socialno zavarovanje. Višina teh prispevkov, ki veljajo od 1. avgusta t. l. v zvezi z D.L., 29. julija 1948 št. 1136 je naslednja: družinske doklade L. 12,60%; fond

Vestnik za trgovce

za vpoklicane uradnike L. 0,80%; dopolnilni fond za socialno zavarovanje za starost L. 3,50 za brezposelnost L. 4, za jetiko L. 2,50; fond za socialno solidarnost: v breme delodajalcev 3% in v breme nameščenec 1,50%.

Natančnejša pojasnila daje tajništvo Zveze trgovcev.

Tr naše Benečije

JESENJE

Dne 24. avgusta sta se sprla iz neznanih razlogov sedenestletni Simaz Ivan ter Dornjak Anton. Pri pripravi je stari Simaz odnesel težke notranje poškodbe v taki meri, da je moral takoj ležati. Poklicali so zdravnika dr. Trainitija iz Sv. Lenarta, ki je smatral, da bo Simaz ozdravil v šestih dneh. Stanje Simaza se je poslabšalo, kljub temu da ga je dr. Trainitij smatral za ozdravljivega. Domači so poklicali drugega zdravnika, ki pa ni mogel pomagati, ker so bile notranje poškodbe zelo resne. Simaz je podlegel ranam 15. oktobra.

Domačinom se čudno zdita dve nasprotni stališči, ki sta jih zavzela oba zdravnika. Eden je videl človeka skoraj zdravega, kljub temu da je par dni potem umrl.

(Iz Sočev)

Izpred sodišča

Bojeviti sin - Drago posneto mleko - Mladenec v kurniku - Stirje mladi drvarji - Kazenska ekspedicija v Standeržu

Včeraj so pred goriško sodnijo razpravljali v zadevi 34-letne Ivanke Petean in njenega sina Albina iz Gabrij. Mater in sina je prijavila sodnim oblastem njuna sosašanka Marija Krajnik, katero sta obtožila julija lanskega leta razviračarstva in krivice. Mladi Albin pa se ni zadovoljil samo s tem, da je pomagal materi pri zmerjanju, ampak je Krajnikovo tudi dejansko napadel in okolufat. Zato ga je sodnik včeraj obsodil na 1000 lir globe in na poravnavo stroškov civilni stranki, ki dosega čedno svoto 8000 lir. Ivanke Peteanovo je pa sodnik oprostil.

Mlekarija Pavla Tomšič iz Sovodnje, ki so ga agenti higienskega urada zasledili preteklega julija, ko je v Gorici prodajal posneto mleko, bo morala plačati 19.000 lir globe in se ji gotovo ni izplačalo prodajati smetano posebej.

V neki mrzli zimski noči preteklega januarja so zasledili nune zavoda »Villa Concordia« v svojem kurniku nenavadnega gosta. Neznani mladenec je namreč hotel politi precej veliko vredo s samostanske perutnine. Nunami pa na obisk ni bil nič kaj pogodu in zato so takoj po telefonu poklicale policijo, ki je 17-letnega Edvarda Zolice odpravila v zapor. Sodnik dr. Sienca ga je včeraj, potem ko mu je fant slovesno objubil, da ne bo več kradel, oprostil zaradi mladostnosti.

Takoj za njim se je pojavila na zatožni klopi druga skupnica mladolletnikov, obtoženi, da so odnesli iz drvarnice Alojzija Terpin v Podgori dva stota drv. Ti improvizirani drvarji so 15-letni Ivan Flebus iz ul. Attimis 43, 16-letni Henrik Tesolin iz ul. Attimis 71, 16-letni Karel Bradaschia iz ul. Diacono 38 in 16-letni Sergej Petean iz ul. Attimis 59. Zaradi njihove mladostnosti je sodnik odprstil vse štiri brez kazni.

Oktober lanskega leta sta hotela organizirati dva goriška pobolna nekakšno kazensko ekspedicijo v Standerž, da bi kaznovala tamkajšnje zavedno slovensko ljudstvo. Da bi najavila svoj prihod in napravila potrebno zmedo, sta najprej vrgla sredi trga ročno bombo, ki je eksplodirala z velikim treskom. To da njune zločinske namere so tado kaj prekinili orožniki, ki jih je prijavila eksplozija. Ti so ob mladenčju odpravili na policijo v Gorici ter prijavili sodni. Ta dva nasilneža sta 23-letni Brino Bellini iz ul. Randaccio in 18-letni Anton Toibaj iz ul. Cavalleggeri 3. Prvi je bil oproščen zaradi zadnje amnestije. Drugi pa zato, ker je še mladoleten.

Izdaja živilskih nakaznic pridelovalcem koruze in ječmena

OBVESTILO

Na podlagi odredbe o prometu z žitaricami in korozi v gospodarskem letu 1948, ki jo je izdal Istrski OLO v Kopru z dne 8.8.48, in na podlagi tozadevnih navodil ter v svrhu ureditve odvzema odrezkov za krušarice družinam, ki so pridelale samo korozi ali ječmen, izdaja okrajni odsek za trgovino in preskrbo v Kopru naslednja navodila:

- 1) Družine, ki so pridelale samo korozi ali ječmen, lahko iste prodajo kmečko nabavno-prodajnim združenjem ali direktno podjetju »Istra-Prerada« v Kopru po vezanih cenah, ki so določene po navodilih za prodajo delniških pridelkov po vezanih cenah in ki jih je izdal Istrski OLO, oddelek za trgovino in preskrbo dne 14.5.48.
- 2) Omenjene družine pod točko 1. teh navodil lahko prodajo korozi ali ječmen po istih cenah brez prejema nakupnih kuponov za nabavo blaga po vezanih cenah.
- 3) Kmečko nabavno-prodajne zadruge in podjetje »Istra-Prerada« so dolžne tem družinam izdati potrdilo za prejetjo blaga in označiti poleg trgovskih pristavkov tudi pristavek na istem potrdilu, da je bil prodajalec izplačan samo v gotovini brez prejema kuponov za nakup blaga po vezanih cenah.
- 4) Družine, ki prejmejo potrdilo, odnosno ki so v posesti potrdila izdanega od kmečke nabavno-prodajnih združenj ali podjetja »Istra-Prerada«, se morajo s tem izkazati na svojem krajevnem ali mestnem LO, ki je dolžan izdati živilsko potrošniško nakaznico na podlagi dosedanjih predpisov oz. kategorizacij.
- 5) Krajevni LO in mestni LO so dolžni izdati onim družinam, ki so za prodano blago, ječmen ali korozi bile izplačane v gotovini in so poleg gotovine dobile še kupone za nakup po vezanih cenah, živilsko nakaznico VC, to je po vezanih cenah. Onim družinam, ki so za prodano korozi ali ječmen bile izpla-

ISTRSKI DNEVNIK

PODRUŽNICA UREDNIŠTVA PRIMORSKEGA DNEVNIKA V KOPRU - ULICA C. BATTISTI 301/a PRITL. - TEL. 70

Razvoj in skrb za tujski promet v coni B

Koprski mladina nam je dala malec pogleda tudi v turizem. Z današnje zadetvi izgledi ugodni, daj je zapustila vojna v tem pogledu že posledice. Nemci so namreč pobrali večino vseh opravnih in posteljni inventar, ki so ga imeli hoteli, večje restavracije in zasebne vile. Vojna je uničila tudi kopalniške naprave, v kolikor jih ni uničil čas, zlasti ker se ni brigal za njih zveč let.

Istra cone B ima prelepo naravo. Obala ti nudi na pretek nešteto točk, kjer te vabijo tako morski kot celinski motivi. Sinjina morja in neba, v ozadju nalahno vzpenjajoče se gričevje, kjer najdeš kot čredo ovac čepečo vasio, ki jo veže s sosednjo vasio navpik stremišča cesta. Dno teji silki, ki ima ob vseh letnih časih, svojo čarovno mikavnost, tvori gorski greben Slavnika (1029 m nad morjem), ki pa leži že v Jugoslaviji.

Notranjščina Istre v coni B te seznanja s trdim življenjem kmeta, njegovo folkloro, na obali za jamej tveganja polno življenje ribiča. Tukaj naletiš na kraje, o katerih boš dejal, da ne zaostajajo za Caprijem, v njih spoznaš minljivost Serenissime in pomen mest, ki so imela že od davnine svoje lastne štature. V zaledju boš še stmel, kaj vse ti nudi celo primorska preprosta istrska gorska vasica v arhitekturi, starostju, saj najdeš v njih neredko še dobro ohranjene kamnite spominske plošče, pisane v glagolici.

Turizem v coni B ima zaenkrat svoja močna oporišča v kopalniših Sv. Nikolaja, v okolici Kopra in Izole ter v Portoržu, ki imajo že svojo preteklost in sloves.

Sv. Nikolaj je družba Riviera Tourist Hotel letos obnovila in zgradila toliko novih ličnih kabin, paviljonov za restavracijo, slaščičarno, tobakarno in dr., da te to kopalniško lahko sprejelo naenkrat že 5.000 gostov. Za otroke in mladino so bila prirejena igrišča, gugalnice, telovadno orodje, za športnike pa sluzi poseben obsežen športni prostor. Povsod so nameščeni zvo-

niki, za pristajanje ladij pa je bil zgrajen nov pomol.

V načrtu je še povečanje kopalniških naprav, zgraditev novih kabin in dependans. Za prihodnje leto bo postal Sv. Nikolaj mikavna točka za Koper, okolico in Trst. Kar je pa bistveno važno, Sv. Nikolaj bo vedno tudi cenena točka, tako da si bo lahko vsakdo — zlasti delavci in uradniki — ob svoji še tako skromnih dohodkih privoščil prijetnost in dobroto morske kopanja. Ljudska oblast in Vojna uprava JA so pokazale s preskrbo Sv. Nikolaja z živežem

ter z omilitvijo prometnih pedslov s Trstom toliko naklonjenosti, da je ta zaslovel že letos kot kopalnišče, ki nudi vsakomur vse ugodbe!

Koper in Izola z okolico so kraji, ki so jih letoviščarji že v zadnjih desetletjih radi obiskovali. Marsikdo od njih se je vsedel tja za stalno in si sezidal svoj Tuskulum v Semedeli, ali hišico ob obronkih bližnjih gričkov, se ti zdijo od daleč kot šopki belih cvetlic, postlani po zeleni preprogi. Naše oblasti hočejo dati tujcemomu prometu v teh krajih še večji razmah. Zaenkrat je v načrtu gradnja večjega hotela v Kopru, nato preureditev kopalnišča.

Piran ima kot Koper — v povezanosti z Benetkami — poleg svojih zgodovinskih preteklosti, ki jo razodeva zlasti arhitektura, tudi edinstveno klimatično lego. Ta je dala svoje pogoje ustanovitvi bližnjega — lahko zatrujemo — svetovno znanega Portorža. Kraj je zaslovel ne samo kot morsko kopalnišče, marveč tudi kot zdravilišče, kjer so se kopali bolniki v termičnih vodah, prihajajoč iz velikih solin v Fizinah in Sičovljah.

Portorž leži na pobočju in ob vnožju hribov, ki brani kopalnišče pred burjo, medtem ko nasproti ležeča Savudrija onemogoča, da bi ob »elibečati« razburkano morje preplavilo obalo in uničilo pristanke in kopalniške naprave. Klima Portorža je zlasti pomladni in jeseni izredno blaga. Kraj je poln vil in hotelov z lepimi vrtni, kjer se senčijo pod mirto in lavorko.

Zanimivo je, da so »iztaknili« Portorž kot letovišče Čehi in avstrijski Nemci in ga do leta 1914 skoro v današnji obliki tudi zgradil, Grof Sforza ga omenja v svoji zadnji knjigi »Jugoslavias«, ki jo je spisal v vzpodbudo za jugoslovansko-italijansko sodelovanje (če je mislil iskreno, je drugo vprašanje) proti morebitnemu novemu pritisku Nemcev kdaj v zgodovini na Jadran. Pri tem trpko pripominja, da je bil Portorž skupno z Opaticjo nekakša meja, do katere so Nemci do leta 1918 že gospodovali...

V Portoržu je danes prostora za 1.600 gostov. Hoteli in vile so večinoma brez opravne. Pomol je deloma uničen, termalne kopeli za revmatična obolenja niso še popravljene. Ljudska oblast bo pokazala tudi tukaj svojo aktivnost. Zaenkrat ima v načrtu obnovu obstoječih objektov, nato je predvidena gradnja novih hotelov in vil. Vrh tega bo nadomestilo obstoječi inventar z novim, boljšim in praktičnejšim, kar zahtevajo pač modernije potrebe. Če primerjamo današnjo enostavno, lično in hignieno sobno opremo z ono, ki je bila v modi v začetku tega stoletja, te objame tesnoba in skoro strah pred vsemi črvi, ki glodajo dosežanje bidermajersko ali secesijsko pohištvo. Se po prvi svetovni vojni je kopalniški gost prenašal gole, puste stene, mizo brez cvetja, danes se počuti prijetno le, če obdružuje v svoji sobici lep original tega ali onega slikarja-umetnika in če se pase njegovo oko na še tako majhni večji cvetja ali listja, polni bohotnih barv.

Tako se bo pospešeno dvignilo blagostanje kraja in širše okolice Portorža in odliha potrebne delavci, nameščenci ter drugi gostje bodo našli v njem zdravje, okrepčanje in novih sil za svoje nadaljnje delo.

Za obnovo in povzdiz tujeskega prometa v naši coni deluje oddelek za turizem pri IOLO v Kopru. Poleg moralne in materialne pomoči, ki jo daje ljudska oblast za obnovo turističnih naprav pri nas, kot n. pr. pomoč za obnovo kopalnišča v Sv. Nikolaju, vrši oddelek za turizem doma in v tujini močno

propagando za razvoj našega turizma. V ta namen je oddelek organiziral razstavo na pomladanskem velesijumu v Zagrebu in na jesenskem. Razstavi sta vzbudili s svojim okusnim in realnim prikazom naravnih krasot naše obale veliko pozornost in splošno priznanje zlasti češko-slovaške javnosti.

V Kopru je bila ustanovljena poleg tega družba Riviera Tourist Hotel d.d., ki je do sedaj, kot že povedano, obnovila in razširila kopalnišče v Sv. Nikolaju.

Oddelek za turizem pa je nadalje predstavil turizem tudi na koprski razstavi v posebnem razstavnem prostoru, ki je privlačeval neštete obiskovalce. Čez leto dni obsorej bomo pri redanjem tempu dela, ki ga naše oblasti in institucije vršajo za občo korist, prav gotovo spomnili, da so dvignile baš one turizem v coni B iz mrtvila.

Babiči

Kakor se opaža po vseh krajih koprskega okraja, je letos vinosa letina povsod dobra. Veliko novih sodov je bilo mimo naše vasi, pa jih je še premalo. Videl sem v kmetijski zadruzi v Kopru več ljudi, ki so silili svoje vino, ker ga nimajo kam spraviti. Mnogi ga morajo v kadeh le postopoma stiskati in ko so znovala prazna, nadaljevati s trgatvijo. Nekim kmeti mi je pravilo, da je račun na 25 hl pridelka, pa ga imel 40 hl. Tudi mi je bil zadovoljen pravil, kako velike važnosti je danes pridelka. Ta sprejme vse kmetove pridruge. Ako bi bila Italijo obrodila trta tako obilno, ne bi mogli našega grozjda spraviti nikamor, ampak pustiti grozde na njivi brez vse koristi. Zre smo bili prišli z zamenjavanjem trte v druge kulture. Kar smo vina pridelali, smo morali prosjati okoli gostilničarjev, če smo ga hoteli oddati. Veliko pa je bilo primerov, da je kmetu ostalo vse vino do novega, in je bil tako prisiljen ali dati po nizki ceni ali pa ga predati v žanjo. To pa je bilo združeno z velikimi stroški, tako da je bil kmet vseeno le na zgubi. Ne morem drugače, kot da ob tem vzklidem: »Zivele zadruge, naši najboljši pomočniki!«

BABIC FRANC

Tihotapstvo in špekulacija z valuto

Se vedno so ljudje, ki se nočejo pokoraviti ljudski oblasti in zakonom in ki ne morejo pozabiti na čenice čase, ko so lahko izkoristili svojega bližnjega in živeli brez dela na škodo poštenega siromnašnega kmeta in delavca.

Tudi danes jim je ljubše baviti se s tihotapstvom in špekulacijo in obenem širiti razne parole med ljudstvom in sabotirati valuto jugolire.

Zaradi takih in podobnih prekrškov so bili kaznovani s globami po 10.000 lir:

1. Ruzier Domenico iz Pirana;
2. Palčić Silvano iz Izole;
3. Krevatin Ivan iz Izole;
4. Delise Klavdij iz Izole;
5. Prelić Marija iz Pirana;
6. Depangher Viktor iz Kopra;
7. Favento Franc iz Kopra;
8. Piracchio Jožef iz Pirana;
9. Fontanot Liberto iz Kopra in 10. Fontanot Ferruccio iz Kopra pa na 5.000 lir.

Zgornje kazni naj še enkrat služijo za vzgled vsem, ki se nočejo po priznati, da je v coni »B« za vselje odzvonilo onim, ki bi hoteli živeti brez dela od žuljev poštenega istrskega kmeta in delavca in sabotirati odredbe in zakone izdane od ljudske oblasti.

KINO

KOPER: Crni oreli.
IZOLA: Arrigoni: Zaznamovanje.
ODEON: (zaprt).
PIRAN: Tartin: Tajnost medaljona.
NALLA: (zaprt).

Velika presenečenja v VII. kolu jugoslovanskega nogometnega prvenstva

V nedeljskem VII. kolu državnega nogometnega prvenstva je bilo spet nekaj presenečenj. Zanimiva tekma je bila v Beogradu med Crveno zvezdo in Dinamom iz Zagreba, ki se je nepričakovano končala s tesno zmago Beograščanov. V Zagrebu sta se pomerili Lokomotiva in Naša krila. Lokomotiva je svojega nasprotnika porazila z visokim rezultatom in se tako pomaknila na sedmo mesto prvenstvene lestvice. Moštvo Budućnosti pa je bilo v gosteh v Novem Sadu, kjer je tudi nepričakovano odvzelo svojemu nasprotniku dve točki.

CRVENA ZVEZDA: DINAMO 2:1 (0:0)

Beograd, 24. okt. Nedeljsko tekmo med Crveno zvezdo in Dinamom so pričakovali z velikim zanimanjem, tako da se je zbralo na igrišču okrog 30.000 gledalcev. Tekma se je končala z zmago Crvene zvezde z 2:1 (0:0).

Igra je bila prvi polčas brez razburljivih trenutkov in dokaj mlačna. Razvijala se je v glavnem na sredji igrišču. Vendar pa je Crvena zvezda igrala hitreje kot Dinamo, k pa je bil tehnično nekoliko boljši. V drugem polčasu se je razvila živahna igra, ker sta si obe moštvi prizadevali doseči gol. Prvi gol je dal Jezerkić v 5. min. iz gneče pred vrata Dinama. Dinamo pa se je nato znašel in prevzel iniciativo. V 28. min. je Cimermanetič sam prodrl pred vrata Crvene zvezde in izenačil. Dinamo je imel za tem več lepih prilik, ki pa jih njegov napad ni znal izkoristiti. Ko se je že zdelo, da se bo tekma končala neodločeno, pa je Mititi v zadnji minuti z ostrim strelom iz deset metrov dosegel zmagoviti gol za Crveno zvezdo. V moštvo Crvene zvezde je bil zelo dober Lovrić v vratih, krilca vrsta ter v napadu Mititi. Vratar Dinama je zakrivil en gol. Dobri pa so bili v moštvi Dinama Horvat Ml. Jaržbinšek in v napadu Kacijan.

LOKOMOTIVA: NASHA KRILA 4:0 (1:0)

Zagreb, 24. okt. Zelo dolgo ni bilo v Zagrebu tako lepe nogometne tekme, kakor je bila odigrana v nedeljo med Lokomotivo in Našimi krili. Lokomotiva je prikazala prvorazredni nogomet in je zasluženega zmago 4:0 (1:0). Ves čas je moštvo Lokomotive lepo kombiniralo in stalno oblegalo vrata nasprotnika. Nihče ni pričakoval, da bodo Naša krila doživela tako težak poraz, tem manj, ker je moštvo Naših kril v dosedanjem tekmovanju doseglo že tudi zelo lepe uspehe. V moštvo Lokomotive so vsi igrali

gledalce in domačo Slogo, katero je premagala 1:0 (0:0). V prvem polčasu je bila Sloga v premoci, toda njen napad ni znal izkoristiti iz zrelih prilik. V prvem polčasu ti tudi napad Budućnosti ni bil ničboljši ter je pustil marsikatero priliko neizkoriščeno. V drugem polčasu je bila igra dokaj izenačena. Budućnost je v tem delu igre igrala v glavnem defenzivno in je odbijala napade nasprotnika. Tri minute pred koncem pa je Palević dosegel zmagoviti gol za Budućnost. Tekmi je prisostvoval 6000 gledalcev. Sodil je Krajnc iz Zagreba.

Drobne zanimivosti

Nogometni lokal ZS-R si je osvojilo moštvo centralnega doma sovjetske armade, ki je v finalni tekmi premagalo moštva Spartaka iz Moskve s 3:0.

Mednarodna nogometna tekma med Madžarsko in Romunijo se je končala z visoko zmago Madžarov z rezultatom 5:0 (1:0).

Na atletskem letovanju, ki je bilo preteklo nedeljo v Skopju, je Danilo Zerjal postavil nov jugoslovanski rekord v metu diska, ki ga je vrgel 50,15 m daleč.

Nov državni rekord v peterboju, na nedavnem tekmovanju v Beogradu je član Partizana Oto

zelo dobro, posebno pa so se odlikovali Andrečec v obrambi in Blažetič ter Lokoseč v napadu. Gole so dali Conić 2 ter Koželj in Blažetič po enega. Tekmi je prisostvovalo 6.000 gledalcev. Sodil je Jovanović iz Sarajeva.

PARTIZAN: METALAC 3:1 (0:0)

Beograd, 24. okt. Na stadionu Crvene zvezde je bila v nedeljo odigrana prvenstvena nogometna tekma Partizan-Metalac. Splošno so pričakovali zanesljivo zmago Partizana, vendar pa je Metalac imel že v prvem polčasu več od igre in je često oblegal vrata Partizana. Vendar pa ni znal izkoristiti ugodnih prilik. Prvi polčas se je končal brez golov. V drugem polčasu pa je prišla do izraza boljša kondicija Partizana. Bobek je po dveh prodorih dosegel vodstvo 2:0 za Partizana.

Stanković je kmala za tem znižal na 2:1 Tretji gol za Partizana je dosegel Radulović v zadnji minuti igre. — V splošnem je Partizan zadovoljili šele v drugem polčasu. Zelo dober je bil vratar Sošarić, v napadu pa je bil najboljši Bobek. Tekmi je prisostvovalo 20.000 gledalcev. Sodil je Milinarić iz Zagreba.

BUDUCNOST: SLOGA 1:0 (0:0)

NOVI SAD, 24. okt. — Budućnost iz Titograda je presenetila

Rebula postavil nov državni rekord v peterboju s 3105 točkami. V posameznih disciplinah je dosegel naslednje rezultate: skok v daljavo 6,48 m, tek na 200 m 24,1 sek. in tek na 1500 m 4:54,2 min.

Nov sovjetski in evropski rekord v skoku v višino je postavil letos Jurij Iljasov, sovjetski atlet, ki je skočil 198 cm na atlet